

Církev na náboženském tržišti

Dávno se již mluví o „náboženské samoobsluze“, která člověku dovoluje v praxi se cítit křesťanem, pěstovat buddhistické meditace, navštěvovat věštírnu a experimentovat s duchovními technikami. Vezme však, že žádné náboženství, křesťanství nevyjímaje, se nevyvíjelo v izolaci od vnějších vlivů. *Na-tržené křesťanství, Jiří Hoblík | 7*

Rozhovor o náboženské pluralitě,
mezináboženském dialogu a respektu
Máme se bát nekřesťanů?
Dvanáct let svědkem Jehovovým

| 8

| 11

| 34

foto: Pavel Capoušek

ÚVODNÍK

3 Je náš Bůh ten pravý? – *D. Ženatá*

AKCENT

4 Setkání evropských zástupců Světového luterského svazu

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Nikdy neházejte flintu do pouště – *O. Zikmund*

TÉMA

7 Na-tržené křesťanství – *J. Hoblík*

8 Mezináboženský dialog v akci. Rozhovor s Kateřinou Děkanovskou – *D. Ženatá*

11 Máme se bát nekřesťanů? – *D. Bartoň*

OTÁZKA NA TĚLO

14 Co dělat, když dítě či kamarád odejde do sekty?

CÍRKEV ŽIJE

19 Gregoriánský chorál – *B. Šimečková*

20 Cantate Domino – *DaZ*

21 Každé společenství mě obohatilo. Rozhovor s Emilií Kramolišovou – *D. Ženatá*

25 Domov pod Řípem – *J. Kašper*

25 Veletrh neziskovek – *J. Haluková/DaZ*

26 Co se také může stát – *P. Hejzlar*

EKUMENA ŽIJE

27 Po stopách předků – *Pb+*

28 Želivské teze – *DaZ*

ZPÍVANÁ LITURGIE

30 Sbory s původní luterskou liturgií – *E. Bařová*

CÍRKEV SLOUŽÍ

32 Jak vzniká časopis – *DaZ*

34 Dvanáct let svědkem Jehovovým

DIAKONIE

36 Litoměřická Diakonie oslavila dvacetiny – *V. Tomášová*

36 SeniorSTAR – *P. Hanych*

SLOVO

38 Bible a kázání – *P. Sláma*

39 Nejmladší apoštolský list – Druhý list Petrův – *M. Feigl*

41 Nechat Bibli otevřenou – *L. Ridzoňová*

42 Co s námi na konci nakonec bude? – *J. Plíšková*

ÚVODNÍK

Je náš Bůh ten pravý?

Člověk je bytost duchovní a náboženská. Tím se ostatně odlišuje od zvířat. My jako křesťané máme asi nejbližší k Židům. Máme stejného Boha Hospodina a Starý zákon, s úctou hledíme k jejich tradicím a moudrosti. Cítíme se zkrátka jako jejich mladší bratři s trochu jiným názorem na některé věci.

Horší je přijmout za bratry muslimy. Je ten jejich Alláh stejný Bůh jako náš Hospodin a jenom mu jinak říkají? Proč si tedy jdou vyznavači těchto dvou monoteistických náboženství už celá staletí po krku? Proč jsou místa na světě, a není jich málo, kde i dnes teče krev?

O tom, že se na poli mezináboženského dialogu mnohé mění, se dočtete v rubrice Téma, zejména v rozhovoru s Kateřinou Děkanovskou. Dávno se také mluví o „náboženské samoobsluze“, která člověku dovoluje v praxi se cítit křesťanem, pěstovat buddhistické meditace, navštěvovat věštírnu a experimentovat s duchovními technikami. Žádné náboženství, křesťanství nevyjímaje, se nevyvíjelo v izolaci od vnějších vlivů. Fenomémem je jistě také v postkomunistických zemích silně převažující ateismus, dnes spíše „něcoismus“. Možná jednou budeme moci 21. století označit za století tolerance a respektu k jiným náboženským skupinám.

K tématu náboženského tržiště se vztahují i další dva rozhovory v jiných rubrikách. Jsou hledači jako Emílie Kramolišová, která prošla v životě mnoha společenstvími, jež ji jistě ovlivnila, a nakonec zakotvila u evangelíků. A o zkušenost se životem v sektě, z níž vyšel do společenství Českobratrské církve evangelické, se podělil Karel Tulc.

Potvrzuje se zde, co tušíme a na co můžeme být se vši pokorou hrdí, že naše církev tvoří tolerantní, otevřené a evangelium zvěstující společenství.

Milé čtenářky a milí čtenáři, inspirativní čtení vám přeje

Daniela Ženatá

SETKÁNÍ EVROPSKÝCH ZÁSTUPCŮ SVĚTOVÉHO LUTERSKÉHO SVAZU

Motto: S nasazením pro církve a svět

Aktivní církevní angažovanost v řešení globálních problémů

Ve dnech 10.-14. května 2012 se v Ostravě zúčastnilo těchto celoevropských konzultací přibližně osmdesát oficiálních hostů. Hostitelem setkání byla Slezská církev evangelická augsburského vyznání (SCEAV) a Českobratrská církev evangelická (ČCE).

„Církev musí být globálními občany, věnujícími se problémům, které mohou být vyřešeny pouze na světové úrovni,“ řekl zástupcům luterských církví reverend Martin Junge, generální tajemník Světového luterského svazu, a poukázal na to, že „globální občanství“ církví je zakotveno ve výzvě podílet se na Božím díle ve světě. Členské církve Světového luterského svazu by se měly aktivně zapojovat do řešení palčivých globálních problémů, ke kterým již nelze přistu-

povat pouze z národní nebo regionální pozice.

Generální tajemník nastínil rovněž pojetí 500. výročí reformace a vyzdvihl tři základní kameny luterské reformace: globální občanství, ekumenickou citlivost a odpovědnost viditelnou v reformách. Zdůraznil také vědomí toho, že církve mají kořeny v různých kontextech, přesto mohou společně sdílet dar společenství. „Pojďme se navzájem setkávat s vědomím toho, že se církve ve svých různých teologických tradicích a podobách zbožnosti zcela samozřejmě snaží co nejvěrněji vztahovat k Písmu,“ řekl.

Ve svých pozdravech vyjádřili biskup SCEAV Jan Waclawek a synodní senior ČCE Joel Ruml svou radost nad tím, že se toto setkání mohlo konat v České republice.

TN/DaZ

Nikdy neházejte flintu do pouště

Biblická úvaha nad příběhy o reptání lidu na poušti (Ex 15,1 a 22–23)

„Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ Takto nějak kdysi dávno oslavovali Izraelci na břehu Rákosového moře. Oslavovali svobodu. Svobodu, o kterou před mnoha lety přišli, když se stali otroky v egyptské zemi. Sloužili faraonovi, pomalu začali zapomínat na Hospodina, pomalu začali zapomínat, kdo sami vlastně jsou. Hospodin na svůj lid však nezapomněl. Jednoho dne oslovil jistého pastevce ovcí a řekl mu, že když bude dělat všechno, co mu Hospodin řekne, synové Izraele budou vysvobozeni z domu otroctví a Bůh jim dá jejich vlastní zemi. Mojžíš, tak se ten pastevce ovcí jmenoval, nejprve chvilku pochyboval, potom ale uvěřil a teď zpívá spolu s celým lidem izraelským vítěznou píseň. A těmi písněmi vzdávají dík Hospodinu. Nikdo tehdy nepochyboval o tom, že by za toto konečné vítězství nad faraonovými vojáky mohl někdo jiný než Hospodin. Ten Hospodin, který před nimi kráčel ve dne ve sloupu oblakovém a v noci ve sloupu ohnivém. Ten Hospodin, který tam byl s nimi. Když se dobře daří, tak je i ta víra taková snadnější.

„Mojžíš vedl Izraelce od Rákosového moře dál. Vyšli na poušť Šúr a táhli po ní tři dny. Došli až do Mary, ale nemohli vodu z Mary pít, protože byla hořká.“ Tři dny jsou poměrně dlouhá doba. Za tři dny se může výrazně změnit představa o snadném vstupu do jakési země zaslíbené. Zvláště, přidá-li se k těmto třem dnům na poušti žízeň. Někteří si možná mysleli, že když je s nimi Bůh, nepřijemnosti, jako je žízeň, přeci nastat nemohou. Jiní už mohli na Hospodina zapomenout úplně. Na mysl se vkrádaly matné vzpomínky na Egypt. „Tam se přece voda vždycky našla. Že nás tam tloukli a ponižovali? Ale! To přece nebylo tak hrozné. Hlavně, že bylo co do úst!“ Realita života na svobodě se Izraelcům předvedla v celé své kráse a opravdovosti. Najednou se museli sami rozhodnout, co dělat. A jestli nám bylo ono vzpomínání na starý dobrý Egypt nějak povědomé, způsob řešení tohoto pro-

blému nám nejspíš také nebude úplně cizí. Začali brblat. Jeden druhému sdělovali, že mají žízeň a že za to může Mojžíš. Nikoho z nich nenapadlo pátrat po někom, kdo za to opravdu může. Kdo může za to, že už nejsou otroky, kdo je vyvedl suchou nohou přes moře z Egypta a na koho ještě před třemi dny pěli oslavné písně. Na Hospodina si v tu chvíli vzpomněl jenom Mojžíš. Vzpomněl si na něj a modlil se k němu. A Bůh mu odpověděl. Nestal se žádný zázrak. Žádná cisterna s pitnou vodou se z ničeho nic mezi Izraelci neobjevila. Čteme, že Bůh ukázal Mojžíšovi dřevo, které Mojžíš musel hodit do vody, aby se dala pít. Bůh práci za člověka nikdy nevykoná. Může ji ale posvětit, když o to člověk stojí.

Příběh o reptajících Izraelcích na poušti vypráví o Mojžíšovi a jeho víře. Kolem něho všichni brblali a přáli si vrátit se zpátky do Egypta a nechat se

tam znovu zotročit. I přes to otroctví se to mohlo zdát jako pohodlnější řešení než pokračovat dál v této nejisté cestě. Mojžíš však přes to všechno dál věřil Bohu. Věřil, že všechny ty útrapy, které museli podstoupit, mají smysl. Proto mohl volat k Hospodinu nad pramenem hořké vody s žíznivým davem v zádech. Díky víře k tomu našel odvahu.

Stejně tak i my smíme věřit, že náš život a co děláme, má smysl. I když se kolikrát zdá, že ten smysl vidíme jenom my a všichni ostatní nám v lepším případě jen házejí klacky pod nohy. Smíme věřit v moc modlitby, smíme věřit, že nás bůh slyší a že nás vyslyší.

Ondřej Zikmund, student bohosloví

TÉMA – CÍRKEV NA NÁBOŽENSKÉM TRŽIŠTI

Modlitba

Všemohoucí Bože,
náš Otče v nebesích,
Ty jsi jen jeden a jiného už není.
Neskryl jsi se nám za mnoha tvářemi,
na tváři Tvého Syna se nám plně zjevila
tvá laskavost a vznešenost.
Dej sílu všem,
kteří zvěstují Tvé evangelium,
ať se skácejí všechny modly hluché a němé.
Tebe jediného oslavujeme,
Tobě, jenž jsi ve třech jeden,
sláva od věků na věky!
Amen

Modlitba Tomáše Pavelky, foto Olga Stráníková

Na-tržené křesťanství

Náboženskou situaci a speciálně situaci západního křesťanství si lze představovat jako dynamickou, jako dění. Snad i proto se také objevila metafora trhu a tržiště, ne ve všech ohledech šťastná. Religionisté a sociologové ji dlouho používají a třeba se ptají, jak se náboženství projevuje jako „obchodní značka“. A předpokládá se přitom, že náboženské přesvědčení zahrnuje „racionální“ jednání. Tato metafora má však jen omezenou platnost.

Nejzřetelněji ji lze uplatnit tam, kde určitá náboženská společnost přímo či nepřímou provádí obchodní činnost nebo se účastní vztahů a procesů tzv. tržní ekonomiky. Neboli když se přizpůsobuje ekonomickým podmínkám a učí se od nich. Vztah náboženské obce a jejích členů se zčásti doplňuje anebo i nahrazuje vztahem podnikatelského subjektu a jeho klientů nebo zákazníků, aniž by se přitom za tím muselo skrývat bohaté rýžoviště nebo snad lumpárna.

O náboženském trhu mluvil už anglický myslitel Adam Smith, který uvažoval také o obchodní soutěži mezi náboženstvími. Ale ekonomičtí myslitelé často vidí ekonomiku všude. A přitom je to často tak, že se ve volném prostoru objevují nabídky, k nimž neexistují alternativy v nabídkách evangelických nebo katolických. Těžko také očekávat, že by se v kostelích objevila nabídka léčivých kamenů anebo se v nich prováděly šamanské kurzy, protože to do daných tradic nepatří. To spíše z evangelických kazatelen zaslechneme něco o pověrách a o víře jako zbrani proti pověře, ale sotva s praktickými důsledky. Někdy se může zdát, že se dnes setkáváme s inovacemi lidové religiozity, která kvete ode dávna na okraji či za okrajem hlavních tradic. Jen se mění mentalita a požadavky spolu s nabídkou, která se obohacuje nejrůznějšími importy, zejména z Východu, a syntézami.

Určité srovnání dovoluje knižní trh. Některým knihkupectvím s duchovní literaturou anebo odpovídajícím oddělením běžných knihkupectví se poměrně dobře daří. Což si lze vysvětlit mimo jiné tím, že lidé hledající a lidé s duchovními zájmy více čtou, ale také tím, že duchovní zájmy jsou v malé míře individualizované a mnoho lidí (třeba

po osobním zklamání z církvi) si je zasazuje spíše do své soukromé sféry. A to z nejrůznějších důvodů (i z nezbytí).

Představou trhu lze náboženskou současnost postihnout ještě v jiném ohledu. Dávno se již totiž mluví o „náboženské samoobsluze“, která člověku dovoluje v praxi se cítit křesťanem, pěstovat buddhistické meditace, navštěvovat věštitrnu a experimentovat s duchovními technikami. Vězme však, že žádné náboženství, křesťanství nevyjímaje, se nevyvíjelo v izolaci od vnějších vlivů. Nemluvě o tom, že křesťanství nevytvořilo samo sebe v bodě nula. Na druhé straně rozmanitý neklid vede někoho dál za pouhé rozhlížení po okolí a opatrné vypůjčování. A před podezřelým slovem „eklekticismus“ pak někdo takový utíká ke „korektnější“ znějícímu termínu „sdílená identita“, jako by mu křesťanství nestačilo.

Bylo by neštěstí, kdyby se křesťanská nabídka začala chovat jako tržní produkt.

Když se ale na celou věc podíváme z jiného konce, můžeme se ptát, nakolik trh ovlivňuje přímo náboženskou praxi a náboženské myšlení. Sociologové totiž znají takzvanou teorii racionální náboženské volby, která si v posledním desetiletí minulého století získala významné postavení ve Spojených státech. Tato teorie počítá s tím, že člověk je tvor ekonomický a jako takový se vůbec snaží dosahovat svých cílů s vynaložením co nejnižších nákladů. Když ale nastanou vážné potíže, anebo cíle vůbec nelze dosáhnout, přichází ke slovu kompenzace například ve formě slibů spásy. A na základě toho člověk vstupuje s Bohem do ekonomického vztahu, v němž slibuje dodržovat určité závazky. Pak i odhodlání muslimských atentátníků položit svůj život s nadějí na posmrtné odměny ztrácí punc čirého fanatismu (jak říká americká politoložka Louise Richardsonová). Anebo díky pluralitě náboženského trhu dochází ke konkurenčnímu boji mezi náboženskými skupinami, které se snaží zlepšovat svou nabídku a tím posilují religiozitu. Do evropských, a zejména českých poměrů tato teorie těžko zapadá. A to je také ►

jeden z důvodů, proč s představou náboženského tržiště nakládat velmi opatrně anebo si je jí raději vůbec vyhnout.

Poučení může být několikeré. Je totiž naivní bojovat z kazatelen proti jiné religiozitě, zato je prozíravé pracovat poctivě na vlastní nabídce, a to bez prvoplánových, krátkodechých, dušelačných a podobně defektních pohnutek. Vůči tržním principům a jejich reálnému uplatňování je bez ohledu na stranické preference dobré přijmout obezřetnost. Jednak proto, že co je neviditelné a věčné, má

O křesťanskou nabídku má jít, aby si ji člověk volil jako nutnou k životu.

přednost, jednak proto, že křesťané i nekřesťané nekriticky aplikují ekonomická měřítká na náboženství. Mluví se třeba o staletém náboženském „monopolu“, který po staletí v Evropě vládl, ačkoli hmatatelná jednota historického křesťanství nikdy neexistovala a dnešní představu o monopolech v dynamické civilizaci nelze zpětně přesazovat do společnosti tradiční. A jindy zase tíhneme

k tomu, co se „vyplácí“ bez ohledu na „poklad v nebesích“, který člověk může dostat, ne si jej zaplatit. Posledním měřítkem nemůže být ani floskule o penězích, bez nichž se neobejdeme, stejně jako iluze, že peníze mohou být hlavním prostředkem řešení škod.

Není třeba se ani přímo zříkat přizpůsobování, pokud tím ovšem neutrpí svébytnost. Křesťanství prostě neobstojí, když se začne po okolním světě opičit. Ale ani tehdy, když se uzamkne do temné komůrky, v níž se pokusí rozsvěcet světlo jen pro sebe a básnit o tom, že je třeba „vyjít do světa“. Duchovní zájmy se probouzejí a naplňují, jen když je nabídka. Kdyby Ježíš nevystoupil s nabídkou, svědkové jeho existence by z něho nic nevyčetli. Podle mého by ale bylo neštěstí, kdyby se křesťanská nabídka začala chovat jako tržní produkt. O křesťanskou nabídku má jít, aby si ji člověk volil jako nutnou k životu. Avšak o nabídku, která po druhém nechce platbu. Vzpomeňme jen na Ježíše, jak demonstrativně odmítl vnášením trhu do svatyně dělat z chrámu peleš lotrovskou. Momentka prostinká, ale působivá...

Jiří Hoblík, teolog a religionista

ROZHOVOR S KATEŘINOU DĚKANOVSKOU

Mezináboženský dialog v akci

Náboženská pluralita staví na respektu

Kateřina Děkanovská (1985) vystudovala Husitskou teologickou fakultu UK, obor teologie a religionistika. Nyní pracuje na úřadu Ústřední rady Církve československé husitské jako referentka pro ekumenu a mezináboženský dialog. V loňském roce dokončila doktorské studium na Filozofické fakultě UK, v němž se věnovala křesťansko-muslimskému dialogu v Evropě. Z akademického zjištění, že všude v Evropě existují společnosti věnující se mezináboženskému dialogu, které dělají dobrou práci mezi lidmi různých náboženství, založila s několika spolupracovníky letos v lednu občanské sdružení Společnost pro mezináboženský dialog.

Jak jste došla k tomu, že mezináboženský dialog je kromě profesního i vaše osobní téma?

Zjistila jsem, že různé organizace v Evropě mají výborné výsledky v komunitním sblížení nejenom křesťanů a muslimů, ale také vyznavačů ostatních náboženství, kteří v dané lokalitě žijí. V emigrantských společenstvích není problém se s tím setkat. U nás takováto iniciativa chyběla. Existuje samozřejmě dialog na nejvyšší úrovni – mezi představiteli církví a různých náboženských skupin, ale efekt pro obyčejné lidi to moc nemá. Podle mě tady chyběla nějaká iniciativa, která by šla zespodu. Takže mojí osobní i akademickou motivací bylo něco v té věci udělat. Rozvíjet dialog nejen uvnitř vlastní (husitské) církve nebo v rámci Ekumenické rady církví, ale ještě v širším záběru.

Takže jste dala dohromady pár přátel a založila občanské sdružení?

Přesně tak. V lednu 2012 vzniklo občanské sdružení Společnost pro mezináboženský dialog, nyní je nás asi pětadvacet a doufám, že se řady rozšíří. Že budou přicházet obyčejní lidé, kteří nebudou mít diplom z teologie nebo religionistiky, ale takoví, kteří se budou chtít podílet na společných aktivitách.

Má Církev československá husitská v tomto ohledu náskok před ostatními církvemi?

Církev československá husitská je národní církev, je vázána na vlastní aktivitu vůči zahraničí. A mezináboženský dialog přišel ze zahraničí. Řekla bych, že stojíme na začátku, je to spíše iniciativa jednotlivých lidí. Na druhou stranu naše teologie je v tomto ohledu pluralitnější než u jiných církví. Tím, že se opírá o personalistickou teologii, která zhodnocuje osobní vztah člověka k Bohu, možná snáze přijímá člověka se vztahem k jinému Bohu. Ve vaší církvi je to trochu jinak. Českobratrská církev evangelická má bohaté kontakty s luterskými i reformovanými církvemi v zahraničí, které mají již v oblasti mezináboženského dialogu mnohaleté zkušenosti. Například německé církve mají často i na zemské úrovni placené pracovníky a celá oddělení, která se věnují imigrantům. Pomáhají v sociálních a právních otázkách, se vzděláním, začleněním do většinové společnosti a samozřejmě dochází i na otázky náboženské nebo obecně duchovní. Českobratrská církev tedy mohla čerpat ideovou oporu odtud. Ve věroučných otázkách je ČCE ale možná výlučnější. Pro vaše věřící může být větší problém akceptovat vztah třeba Žida nebo buddhisty k Bohu. Myslím, že v husitské církvi je tohle mnohem snazší.

Jak se to projevuje v praxi?

Doufám, že se to projeví brzy. Naše formulace základů víry jsou ze sedmdesátých let a těmito otázkami se nezabývají. Nové věci, které se promýšlejí, by měly být zpracovány a na nejbližším celocírkevním sněmu by měl být přijat nový dokument – CČSH ve vztahu k ekumeně – s jednou kapitolou věnovanou mezináboženskému dialogu. Jak se naše církev staví k jiným náboženstvím, jak chápe dialog a jakou roli pro nás takový dialog hraje. Tento dokument by měl být jakousi směrnicí pro další život církve. Už nyní je spousta duchovních, kteří se úplně normálně stykají s jinověrci i bez pověření církve jako instituce.

Co už Společnost pro mezináboženský dialog vykonala?

Plánovali jsme mezináboženský výlet do Budapešti, ale nakonec z něho sešlo. Loni jsme totiž byli na výstavě osmanských sbírek v Drážďanech a bylo to výborné. Tak jsme chtěli navázat Budapeští, kde mají také spoustu památek po Osmanech a navíc nádhernou křesťanskou architekturu. Měli jsme navštívit muslimskou komunitu a jít na návštěvu do reformované misie, která právě organizuje užitečnou sociální, právní a duchovní pomoc v uprchlických táborech. Nakonec se ale spousta lidí odhlásila, takže z připravené akce sešlo. Teď pracujeme na mezináboženském kalendáři pro příští rok, který chceme vydat

společně s komisí pro mezináboženský dialog při Ekumenické radě církví. V listopadu chceme uspořádat mezináboženský týden. V cizině, hlavně v Británii a Francii to už dělají dávno, takže jsme se inspirovali. Různé náboženské skupiny během jednoho týdne připraví nějakou svou akci: výstavu, ochutnávku jídel – prostě cokoli. Akce je otevřena veřejnosti, takže každý může přijít, podívat se, ochutnat, seznámit se. I ti, kteří s cizím náboženstvím nemají žádnou zkušenost, uvidí, že lidé z jiných náboženských skupin jsou úplně normální lidé jako všichni ostatní. Velký význam to má hlavně u skupin, které přišly ze zemí mimoevropských a většinou vyznávají jiné náboženství než křesťanství. Akce by měla ►

probíhat po celé republice. Naší metou je fungovat jednou třeba jako Noc kostelů.

S kterými náboženstvími máte už zkušenost?

S křesťany z různých církví, s muslimy, s buddhisty – členy zenové školy Kwan Um, se zástupci Hare Kršna. Spolupracujeme také s ostatními hinduisty. Židé zatím členy nejsou, ale na mezináboženském kalendáři spolupracují. Zřejmě je pro ně důležitější nějaká společná aktivita než členství v organizaci. A pak máme v občanském sdružení jednu moonistku. Dokonce jsme zaregistrovali zájem jedné „novopohanky“. Náboženská pluralita staví na respektu, takže proč ne.

S kterými náboženstvími spolupracujete nejvíce?

S Židy a muslimy. Zejména Židé jsou většinou společností dobře přijímáni, takže to nepůsobí žádné problémy. Jsou vlastně pro křesťany privilegovaná náboženská skupina. Spolupráce funguje desítky let – třeba ve Společnosti křesťanů a Židů. Muslimové považují svého Boha za stejného, jako je ten náš. Takže tam je spíše na nás, abychom to dokázali říct také. Na druhou stranu Židé i muslimové chápou Boha jinak než my křesťané. Přesto můžeme spolupracovat, ne? Mezi aktivní patří spíše muslimové. Některé buddhistické skupiny se trochu straní. Hinduistů je u nás maličko a hnutí Hare Kršna moc aktivní není, asi se obávají negativní reakce společnosti. Počet konvertitů z řad české společnosti ale roste. Pomalu se vše mění. Komunity imigrantů se otevírají dialogu. Velkou překážkou hlubší spolupráce je neznalost našeho jazyka. Těžko přijmete pozvání do panelové diskuze, když nerozumíte jazyku, ve kterém probíhá. A ještě k tomu na složitě, intimní a abstraktní téma. Taky musíte trochu znát mentalitu partnerů, musíte vědět, co můžete očekávat. Jsou to dlouhodobé věci.

Jaká jsou konkrétní úskalí, když si třeba chce křesťanka vzít muslima?

Je to hlavně záležitost kněze a imáma, kteří vedou předsvatební přípravu. Je potřeba pracovat se snoubenci i s jejich rodinami. Takže je to klasická předmanželská příprava, kdy ti dva sice nesdílejí víru, ale sdílejí všechno ostatní a chtějí založit rodinu a rozvíjet společné hodnoty. Pokud pro ně neznamená odlišná víra problém, neměla by znamenat ani pro okolí. Na druhou stranu, pokud jde jen o chvilkovou milostnou zaslape-

nost, je třeba být obezřetný. Také je známo, že muslimští muži se zde v Evropě chovají odlišně než doma. Tady jsou svobodní, ale doma musejí hrát roli, která se od nich očekává. Jinak by klesli v očích rodiny a celé komunity. A tak by sami sobě a potažmo i svojí manželce velice uškodili. Je tedy třeba zjistit, z jakého prostředí snoubenec je, jaká je jeho široká rodina, aby dívka věděla, do čeho jde. Spíš než kvůli víře zkrachuje spousta nábožensky smíšených manželství kvůli kulturním odlišnostem. Osobní vztah člověka s Bohem je vlastně velmi podobný ve všech náboženstvích. Úpění člověka k Bohu i odpověď Boží lásky jsou v křesťanství a islámu velmi podobné. Kulturní odlišnosti vadí například ve výchově dětí. To jsou věci, které musí být dopředu vyjasněny. Tak jako v každé předmanželské přípravě.

Co když je ona muslimka a on křesťan?

To nejde. Muslimka si smí vzít jen muslima. Jsou samozřejmě případy, kdy rodina dívky není praktikující, je vlastně nevěřící, ale je muslimská původem. Pak nejspíše nevěsta konvertuje. Ale to se stává i opačně. Že křesťanka konvertuje k islámu. Osobně považuji za závažnější to, že muslim si smí vzít jen muslimku, křesťanku, Židovku nebo zoroastriánku, tj. jediné mono-teistku. A co s mraky českých či evropských ateistek? Dochází pak k tomu, že přicházejí za faráři a chtějí formálně pokřtít, aby si mohly vzít muslima. To je pak dilema i pro faráře. Udělit křest nevěřící osobě jen proto, aby se mohla vdát? Nebo to odmítnout a být překážkou v jejím osobním štěstí? Dva věřící různých věr se dohodnou spíš než věřící s nevěřícím.

Co je v mezináboženských vztazích nejdůležitější?

Respekt. Tolerance je málo. Když někoho toleruji, tak strpím, že tu je. Ale když někoho respektuji, cením si ho a očekávám, že i já budu respektován.

Co byste na závěr vzkázala čtenářům Českého bratra?

Aby se nebáli zkusit navázat kontakt! I kdyby se jim to na první pokus nelíbilo, aby se stýkali s lidmi, kteří vidí věci jinak a ptali se proč. Věřím v sílu dialogu.

Ptala se Daniela Ženatá

Máme se bát nekřesťanů?

Současná doba nás stále častěji staví do situací, kdy se musíme rozhodovat, jakou zaujmeme pozici vůči příslušníkům nekřesťanských náboženství. Klademe si otázky po tom, kdo jsou ti druzí. Máme se bát jejich narůstající přítomnosti v našich křesťanských zemích? Máme jejich přicházení vzdorovat? Nebo jim máme pomáhat při usazování v naší kotlině? A nebo nám mají být ukradení a měli bychom se soustředit především na rozvoj života v naší církvi, popřípadě na spolupráci s jinými křesťanskými společenstvími?

Nejsou to jednoduché otázky. Nutí nás přemýšlet nad naší identitou. Nutí nás ptát se, kdo jsme, odkud jdeme – a kam směřujeme. Vzhledem k tomu, že tyto otázky se jen těžko zodpovídají v obecné rovině, pokusím se podělit o některé zkušenosti svého mezináboženského hledání s nadějí, že vám, milí čtenáři, pomohou ve vašem vlastním hledání odpovědí.

Jak jsem se stal mezináboženským aktivistou?

K mezináboženskému dialogu jsem se dostal díky evropskému ekumenickému hnutí a zájmu o lidská práva. Po účasti na několika vzdělávacích seminářích pro mládež mi bylo nabídnuto, jestli bych se nechtěl podílet na přípravě týdenního setkání mla-

dých křesťanů a muslimů s příznačným názvem „Překonávat strach z muslimů“. Přijal jsem – a dodnes nelituji. Poznal jsem příslušníky médií tolik demonizovaného náboženství jako lidi, kteří mají řadu svých zvláštností, ale kteří žijí podobnými problémy jako my – a hlavně, kteří věří podobným způsobem jako my.

V průběhu setkání jsem zjistil, že mě naplňují dvě věci. První je vzdělávání mladých lidí vedoucích k tomu, že si uvědomují lidská práva vlastní – i práva lidí radikálně odlišných. Druhou je poznávání mladých lidí pocházejících z naprosto jiných prostředí, než je to mé české, bratrské a evangelické. Obě tyto stránky mají jedno společné: nutí mě přemýšlet nad mou totožností – a zároveň přinášejí radikální změnu do života lidí, se kterými se setkávám.

Začal jsem proto přijímat nabídky na dobrovolnickou práci po všech koutech Evropy. A nebránil jsem se ani dlouhodobějším pobytům v zemích, které jsou věhlasné velikostí svých přistěhovaleckých komunit.

„Vždyť oni nevěří v našeho Boha...“

Na seminářích, které jsme organizovali, byl vždy prostor pro náboženské ztišení. Křesťané měli své ranní a večerní pobožnosti, muslimové svých ►

pět denních modliteb, Židé příležitost ke slavení šabat. Každý pak byl zván, aby se náboženského slavení jiných tradic aktivně či pasivně účastnil.

Nejprve jsem nevěděl, co si o tom myslet. Vycházel jsem z toho, co mi bylo předáno mým okolím: „My evangelíci věříme nejlíp. Katolíci věří špatně, ale nejsou zase tak daleko od pravdy. No, a všichni nekřesťané jsou stejně jako nevěřící úplně mimo.“

Postupně jsem však zjišťoval, že toto východisko naprosto neobstojí v konfrontaci s tím, co jsem viděl okolo sebe. Živou víru muslimů a Židů. Později také hinduistů, buddhistů, sikhů a dalších. Přicházel jsem na to, že ti nekřesťané, se kterými jsem se setkával, věří podobným způsobem jako já. Jenom používají pro vyjádření své náboženské zkušenosti jiné termíny a rituály.

Začal jsem se cítit dobře na muslimských modlitbách. Jakožto aliturgický a arituální evangelík jsem začal objevovat kouzlo pravidelných modliteb. Naučil jsem se využívat muslimských modlitebních časů k vlastnímu ztišení a uvědomění si toho, kde jsem a co dělám.

Otázka stejného nebo odlišného Boha se pro mne stala naprosto nepřístojnou. Bylo mi jasné, že prožívám přítomnost téhož Ducha při večeři Páně, šabatě i páteční modlitbě.

Náboženství – prostor pohostinnosti

Na cestách za sebevzděláváním i vzděláváním druhých jsem měl nejednou štěstí, že mě někdo nebo něco doneslo do centra náboženského dění místních komunit. Nemohu zapomenout na řadu lidí, které jsem potkal na jejich náboženských místech a kteří mne pozvali na večeři či jiné jídlo, které se protáhlo do pozdních hodin. Nemohu zapomenout na dlouhé hovory, které jsme vedli. Na otevřenost a pocit sdílení.

Jen postupně mi docházelo, že tímto způsobem fungují prakticky jenom lidé věřící. Že u lidí nevěřících často existuje jakoby zablokovaný komunikační kanál.

Musel jsem absolvovat řadu seminářů o lidských právech a multikulturalismu s lidmi nežijícími aktivním náboženským životem, abych si uvědomil, že si s nimi nemám co říct. Že je jen velmi málo toho, co jim mohu předat. A že je snad ještě méně toho, co mi mohou nabídnout oni.

A co radikálové?

Zní mé vyprávění příliš idealisticky? Možná. Měl jsem štěstí na lidi, se kterými jsem se setkal? Nepo-

chybně. A to mezi nimi nebyli radikálové, fanatici či fundamentalisté? Samozřejmě že byli.

S lidmi, kteří nejsou přístupní oboustranně otevřené a vzájemně se obohacující komunikaci, se setkávám prakticky dnes a denně. Hlásí se ke všem možným světovým náboženstvím či hnutím. A o to přesně jde.

Zjistil jsem, že neexistuje velký rozdíl mezi fundamentalistou křesťanským, islámským a sekulárním. Radikálové se najdou na všech frontách. Nejsou přítomni pouze mezi muslimy, jak se nám často snaží namluvit současná média.

Je proto mimořádně důležité rozhodnout se, do čeho chceme investovat svůj čas. Jestli do nekonečných diskusí se všelijakými fundamentalisty, nebo do plodné spolupráce s lidmi, se kterými si přirozeně rozumíme. Obojí má své kouzlo a svůj význam. Se střídavými úspěchy jsem trávil desítky hodin snahou přesvědčit své křesťanské souvěrce o tom, že nedokážu věřit v Boha, který by zatratil většinu lidstva jen proto, že nevěří stejným způsobem jako já. Ale musím přiznat, že dávám přednost budování a tvoření s lidmi, kteří jsou naladěni na stejnou vlnu. Například s lidmi v nedávno založené Společnosti pro mezináboženský dialog, o. s. Mimo jiné proto, že při společné tvorbě dobrých věcí mám naději, že i lidé nepřátelští k otevřeným mezináboženským vztahům budou nuceni uznat pozitiva, která naše spolupráce přináší.

Nebát se a neklást odpor Duchu

Nemyslím si proto, že by mělo smysl bát se příslušníků jiných náboženství. To, čeho bychom se měli bát, je strach z „těch druhých“. Největší nebezpečí současnosti (ostatně i dob minulých) je, že se budeme bát těch, kteří jsou jiní než my. Že je budeme vylučovat z našeho středu – a oni na nás budou pohlížet s odporem a despektem. Výsledkem bude, že se navzájem zradikalizujeme a způsobíme si bolest.

Cestou, jak se této bolesti a utrpení vyhnout, je být otevřený nevyzpytatelnému vanutí Ducha a nechat se nést cestou ke společnému budování Božího království.

Daniel Bartoň, právník a teolog, jeden ze zakládajících členů Společnosti pro mezináboženský dialog

JE TO MOŽNÉ?

Náboženské tržiště naruby

Presvědčený ateista dosáhl svého

Rakouskému ateistovi Niko Almovi se po třech letech konečně podařilo splnit svůj cíl – dostal řidičský průkaz, na kterém je vyfocený s cedníkem na těstoviny na hlavě. Stalo se tak po dlouhém boji s rakouskými úřady, které od něho požadovaly lékařské potvrzení, že je psychicky zdravý. Niko Alm však chtěl tímto způsobem poukázat na rakouské povolení mít na dokladech fotografii s náboženskou pokrývkou hlavy. Rakušan tvrdil, že patří k Církvi létající špagetové příšery, jejíž přívrženci se nazývají „pastafariáni“ a bojují proti dogmatismu. Jejich pokrývkou hlavy je sítko na těstoviny, a proto je v souladu s předpisy mít na dokladech fotku s cedníkem na hlavě. Svůj boj s úřady nakonec vyhrál a po třech letech dostal řidičský průkaz i s požadovanou fotografií.

Jak Alm sdělil médiím, jeho cílem nyní je, aby se Církev létající špagetové příšery stala oficiálním náboženstvím. Má představovat alternativu ke křesťanství a jediným dogmatem je odmítání veškerých dogmat, píše se na portálu britské zpravodajské stanice BBC. *Metro.co.uk/DaZ*

Rodinné rekreace v Chotěboři 2012

Kuratorium Evangelického střediska Chotěboř připravilo na letošní prázdniny následující termíny pobytů:

Termíny běhů, vedení běhu, zaměření:

1. běh, 30. 6.–7. 7.
M. Zemánková, rekreace a Víra a světlo
2. běh, 7. 7.–14. 7.
R. Kučerová, maminky s dětmi
3. běh, 14. 7.–27. 7.
E. Plzánková, hudební
4. běh, 28. 7.–4. 8.
L. Červenka, rodinná rekreace
5. běh, 4. 8.–11. 8.
M. Židková, maminky s dětmi

6. běh, 11. 8.–18. 8.

O. Pellar, rodinná rekreace

7. běh, 18. 8.–29. 8.

T. Matějovský, rodinná rekreace

Přihlašujte se na poslední volná místa!

Přihlášky přes internet na stránce <http://es-chotebor.evangnet.cz> (platí pro zájemce, kteří byli v posledních letech ve středisku na rekreaci).

Přihlášky potvrzené sborem zasílejte na adresu: Ing. Petr Černý, Na Moráni 8, 128 00 Praha 2

Co dělat, když dítě či kamarád odejde do sekty?

Filip Čapek, farář

Nejprve pořádně zadržet dech a nedat na bezprostřední ukvapené reakce, pak zdlouha nabrat dech, věcně se informovat, diskutovat o problému s dítětem (pokud to vůbec půjde) a případně poprosit o pomoc odborníky. Po celou dobu pevně doufat, že to dobře dopadne.

Zdeněk Vojtíšek, teolog a religionista

Především se uklidnit a neprovádět žádné „protiakce“, zvláště se vyvarovat agrese (i slovní), přemlouvání či vydírání, argumentů a hádek. Místo toho se u sebe pokoušet o porozumění tomu, proč je pro něj atraktivní nějaké alternativní a protestní náboženské společenství („sekta“) a co ho asi vedlo k radikální změně životního stylu („odejít“). Navenek pak s tímto člověkem posilovat vztah („záleží mi na tobě, i když si teď třeba ve všem nerozumíme“) a projevovat respekt k jeho rozhodnutím („přijímám to, co sis zvolil, i když se mi tvoje rozhodnutí nezdá, i když mám strach apod.“). A samozřejmě hovořit (nebo jinak komunikovat) – nikoli o „sektě“, ale o jeho i o vlastním prožívání.

Kateřina Děkanovská, zakládající členka Společnosti pro mezináboženský dialog

Pokud kdokoli tvrdí, že se někdo dal k nějaké bláznivé sektě, je potřeba vždycky zkoumat, jestli ten člověk tam náhodou není šťastnější, než byl před tím. Je spousta lidí, kteří potřebují silný dohled skupiny, kteří potřebují svoji identitu budovat na identitě někoho jiného. Nejsou schopni žít jako samostatné bytosti, prostě na to nemají. Pro takové je určitě lepší žít v nějaké organizaci, která bude řídit jejich život, než aby zvlčili, nechali se zlanarřit k nějaké kriminální činnosti nebo se jen tak někde potloukali. Pro rodinu je také důležité se ptát, zda to není forma úniku nebo vzdoru proti rodinné atmosféře. Že mně život v sektě připadá příliš autoritářský? Ale kdo jsem já, abych to hodnotila?

Manželé Ryšavých

Určitě nikam nevedou diskuze, takže jako jediná možnost se nám jeví svěřit děti na modlitbách do Božího vedení.

Lydie Bauerová, psycholožka

K sektám se dávají mladí, často již plnoletí lidé, kterým se těžko dá něco zakázat. Obávám se, že na rodičovský zásah už je pozdě. Ale kdyby to šlo – nadělit jim brigádu, která je fyzicky vyčerpá, takže padnou a budou rádi, že jsou rádi. Problém je v tom, že něco takového vzrostlejšími potomkům poručit už nelze.

Pavel Řičan, psycholog a teolog

Navštívit odborníka a nechat se vést jeho radami. Pravděpodobně to bude znamenat: podle možnosti se s tou sektou seznámit, zajímat se, nepolemizovat, udržovat kontakt především s dítětem, ale pokud možno i s jeho novými přáteli. Hledat prostor pro společnou modlitbu.

Josef Kúrka, člověk s osobní zkušeností se sektou

Nechat věci normálně plynout, to znamená zapojit se s ním a neztratit vliv, někdy snad se i rázně vzepřít – podle okolností, motivu a povahy člověka.

Pavel Hošek, vysokoškolský učitel

Myslím, že nejdůležitější je trpělivost a velkorysost. Největším nebezpečím je totiž ztráta důvěry a přerušení komunikace. Z téhož důvodu není vhodné hádat se o věrouce a mluvit o dotyčné skupině neuctivě a rozhořčeně. Nejdůležitější ze všeho je zachovat a rozvíjet „normální“ rodinné vztahy. Je dobré projevovat zdvořilý zájem a respekt, ale nevyzvídat, neironizovat, „netlačit na pilu“. Časem, pokud se situace nelepší, vyhledat odborné poradenství.

DaZ

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Na zasedání dne 9. května projednala synodní rada 37 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu faráře Josefa Kejře za jáhna v Kovanci na třetinový pracovní úvazek a souhlasila se zachováním způsobilosti k ordinované službě presbytera Dušana Ehmiga.

Správa církve

Na vědomí vzala synodní rada zprávy ze zasedání příslušných seniorátních výborů Ochranovského (2x) a Jihočeského seniorátu. Seznámila se se zprávami o vizitaci ve farním sboru v Kyjově, Frýdku-Místku, Kloboukách u Brna a Letohradě a se zápisy staršovstev a kontrolou účetnictví ve sboru v Klášteře nad Dědinou.

Jeronymova jednota

Na základě předložených dohod o poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova a Zelená úsporám souhlasila SR s poskytnutím krátkodobých finančních půjček sborům Klášter nad Dědinou (na revitalizaci kostela) 1 554 750 korun a Horní Krupá (na zateplení fary) 412 300 korun, u obou s předpokládanou splatností do konce září 2012.

Ekumena

Na III. evangelické církevní dny pořádané Evangelickou církví a. v. na Slovensku ve dnech 29. 6.–1. 7. v Lučenci byli delegováni Marie a Pavel Stolařovi.

SR vítá vytvoření databáze odborníků z různých oblastí společenského života, kteří budou za členské církve ERC partnery pro média, a bude ji aktivně podporovat.

Evangelická akademie

SR jmenovala Martinu Sklenářovou členkou Rad školské právnické osoby ve všech školách Evangelické akademie.

Výběrové řízení na pozici ředitele Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci proběhne 18. 6. Inzerováno bylo na www.e-cirkev.cz, v církevních tiskovinách, dalších médiích a na konzervatořích.

DaZ

EKUMENA

Prohlášení k regulaci hracích automatů a hazardních her vůbec

Rada Církve bratrské je znepokojena, že každoročně a již po řadu let narůstají miliardy korun, které protečou hracími automaty. Nejde však jen o velké peníze. Za těmito obrovskými částkami jsou konkrétní lidé,

z nichž leckterí zaplatili cenu, která se penězi vůbec vyjádřit nedá. Mnozí lidé propadli herní vášni a zničili život nejen sami sobě, ale žel často i svým rodinám a nejbližším přátelům. Duchovní a pastorační asistenti církvi v naší zemi by mohli vyprávět velmi smutné

příběhy rozbitých životů a narušených vztahů, které má hazard na svědomí. Nakonec, na negativní důsledky této „zábavy“ doplácí celá společnost v narůstajících nákladech na léčení obětí této šířící se závislosti.

Je všeobecně známo, že v počtu hracích automatů na počet obyvatel figuruje Česká republika suverénně na prvním místě v Evropě. Je smutné, že slabá legislativa upravující povolování hracích automatů a loterijních videoterminálů způsobuje úpadek společnosti zejména v ekonomicky nejslabších společenských vrstvách. Proto oceňujeme činnost občanských sdružení, jako je např. Občané proti hazardu, Brnění a Stop závislosti, a připojujeme se k jejich úsilí na tomto poli. Vyzýváme tvůrce zákonů, představitele obcí a všech, kteří se podílejí na legislativních úpravách spojených s hazardem, aby se zasadili za výraznou regulaci herního průmyslu v České republice.

*Za Radu Církve bratrské **Daniel Fajfr**,
předseda, a **Petr Grulich**, tajemník*

JUBILANTI

V měsíci červnu 2012 slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tito současní a bývalí pracovníci v církvi:

Jaroslav Fér 65
Alfréd Milan Satke 75
Věra Pleskotová 60
Josef Průša 90
Jaromír Strádal 50
Miloslava Rychetská 90
Naděje Čejková 50
Jiří Gruber 60
Ladislav Beneš 50
Ema Suchá 70
Marie Molnářová 85
Květoslava Žilková 85
Pavel Jun 55
Hans Peter van der Horst 70

ÚMRTÍ

Dne 3. května zemřel po těžké nemoci ve věku 67 let pražský a hořický sochař, výtvarník, pedagog **Ivan Jilemnický**, člen FS ČCE v Praze-Strašnicích.

UŽ SE MÍŤ BOJÍME?

V první třetině roku 2012 uspořádalo občanské sdružení Cesta domů s podporou mnoha partnerů kampaň Nebojme se zbytečně. Cílem bylo připomenutí naší lidské konečnosti jako východiska pro poskytování dobré péče na konci života, resp. pro zlepšení této péče u nás. Když se totiž bojíme a zavíráme oči, nedokážeme pak pro své blízké nic moc kloudného udělat a necháváme je, aniž to vlastně chceme, umírat smutně a osaměle. Televizní spot s holčičkou, která sype verše dětské říkanky na všechny diváky, připadal mnohým dospělým strašidelný. A ještě každý dostal na konci prostou otázku: „Že se tě smrt netýká?“ Odpověď známe, ale nechceme ji vyslovit. A právě do

toho chtěla Cesta domů kampaň píchnout. Občas se někdo lekl a někdo hněval, celkově ale dopadla tak, jak měla.

Kořeny kampaň sahají do podzimu 2011, kdy byl zveřejněn výzkum veřejného mínění agentury STEM/MARK, realizovaný společně s Cestou domů. Na něj se dobře navazovalo s mediálními aktivitami, byl totiž alarmující. Dva měsíce, v únoru a v březnu, vysílala Česká televize spot Nebojme se zbytečně. Spot byl promítán na všech kanálech a ve všech vysílacích časech. Rozhovory v Českém rozhlase, v televizi, v novinách se připojila připojila se i další média. Na ihned.cz proběhla bannerová kampaň a byla uspořádána anketa významných osobností. Plakátky navazující na spot nedaly pokoj ani lidem v pražských tramvajích a v metru. V *Lidových novinách* pak byl před velikonoce vložen leták s říkankou.

Návštěvnost webu umirani.cz pak vzrostla několikrát na 2000 jedinečných návštěv za den, oblíbené byly zejména testy, poradna a další stránky určené široké veřejnosti. Rozumíme tomu tak, že kampaň v lidech probudila to, co probudit měla. Možná si za čas budeme moci říci: už se miň bojíme, možná budeme umět o své nejbližší lépe pečovat a být jim nablízku ve chvílích, kdy jejich život končí.

„Je dobře se se smrtí spřátelit, než se ona začne chtít přátelit s námi. Než po nás zbude jen prázdná a unavená skořápka,“ říká biolog a filozof Stanislav Komárek na dialog.ihned.cz.

„Byli jsme vymyšleni jako bytosti konečné a je určitě dobré si to čas od času připomenout, dokud ještě tančíme na scéně, hrajeme si hry a koukáme na televizi,“ píše k tomu na svém blogu ředitelka Cesty domů Martina Špinková.

TZ/DaZ, foto: M. Rozhoň

ROZHLAS

Náboženský web Českého rozhlasu 6 v novém kabátě

Webové stránky Českého rozhlasu 6 zaměřené na náboženství získaly novou grafickou podobu a jsou obohaceny o další rubriky. Moderní a přehledný design maximalizuje uživatelský komfort návštěvníků.

Portál nabozenstvi.rozhlas.cz byl spuštěn v roce 2005. Jeho součástí jsou aktuality, publicistické i dokumentární pořady. Umožňuje poslech záznamů nedělních bohoslužeb, které jsou vysílány z 45 míst po celé České republice za spolupráce 14 křesťanských církví.

Dlouhodobě úspěšným projektem náboženského webu zůstává Výklad Bible v mp3 redaktora Petra Vaďury. Novinkou je rubrika Poutní místa. Návštěvníky zavádí k pozoruhodným církevním památkám či historicky významným lokalitám, jež lze právem označit za „pevná místa vratkých dějin“.

Rozhlasový náboženský web překračuje hranice České republiky. To podtrhuje také další nováček portálu, kterým je rubrika Ve světě. Informuje o náboženském dění na celé planetě. Světová monoteistická náboženství se od dob vzniku snaží aktivně řešit sociální problémy své doby. Pestrou nabídku doplňuje rubrika „Společnost“, která přináší informace o sociálních projektech církví a jiných subjektů.

Více informací na internetových stránkách 6.rozhlas.cz.

Silvie Ulrichová, Český rozhlas

Nový superintendent Evangelické církve augsburského vyznání v České republice

V neděli Jubilate 29. dubna 2012 byl modlitbou a vzkládáním rukou instalován Marián Čop do úřadu superintendenta Evangelické církve augsburského vyznání v České republice (ECAV v ČR). Slavnostní bohoslužba se konala v chrámu sv. Michala v Jirchářích na Novém Městě pražském. Pozvání přijalo patnáct významných hostů z řad duchovních i laiků z České republiky, Slovenska, Německa a USA.

ECAV v ČR je křesťanskou nezávislou samosprávnou církví registrovanou na území České republiky. Sídlem jejich ústředních orgánů je Praha 1-Nové Město. V současné době má pět sborů: český, slovenský a anglický v Praze, český sbor v Plzni a český sbor v Brně. Je řádnou členkou Ekumenické rady církví v České republice a úzce spolupracuje s ostatními sesterskými luterskými církvemi v Evropě i v zámoří.

TZ/D. Vik

CÍRKEV ŽIJE

foto: Pavel Capoušek

Gregoriánský chorál

Zpívat podle čtverečků, co vypadají jako rozsypané koření

Ve středisku Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem proběhl letos v březnu již 19. sbormistrovský kurz organizovaný celocírkevním kantorem ČCE Ladislavem Moravetzem. Náplní kurzu byl tentokrát gregoriánský chorál, vzácné ekumenické dědictví hluboce přesahující církevní konfese. Nejen prožitek ze společného zpívání, ale i celý průběh kurzu zanechal podle ohlasů u řady účastníků nesmazatelné stopy.

Gregoriánské zpěvy mnozí spojují téměř výhradně se sdružením Schola Gregoriana Pragensis a jeho uměleckým vedoucím Davidem Ebenem. Od prvního setkání s lektorem našeho kurzu, P. Gorazdem Františkem Krušinou, jsme však ani na okamžik nezapochoybovali, že bude osobností podobně charismatickou a strhující. P. Gorazd jako katolický kněz z řádu premonstrátů působí na Svatém Kopečku u Olomouce, spolu s řeholními bratry se denně věnuje chorální praxi a současně gregoriánský zpěv vyučuje na Evangelické akademii v Olomouci.

Ve chvíli, kdy jsme dostali do ruky papír se záznamem gregoriánských jednohlasů – nesprávně řečeno noty, neboť notový zápis v dnešním smyslu tehdy ještě neexistoval –, propadli jsme naproste beznaději. Tohle nemůžeme nikdy pochopit! Jak se dá zpívat podle čtverečků, co vypadají jak rozsypané koření? (obr.) P. Gorazd nás však neuvěřitelně rychle doslova vtáhl do gregoriánského světa. Po vysvětlení základních značek jsme zkusili první sekvenci, opření o jistotu jeho barytonu se odvažovali dále a najednou zjistili, že jsme neseňi vlnou melodie a především hloubkou obsahu. Hudba má v chorálu služebnou úlohu – zvěstuje Slovo. Pro zpěváky je to zvláštní pocit, najednou víte dopředu, kam melodie pospěje a co a proč tím neznámý spolubratr ze 7.–8. století sděluje. Vzápětí sice zaškokbrtnete v obtížnější pasáži, ale zachrání ji nadanější spoluzpěváci, takže hudební modlitba dospěje plynule ke konci. Ale znamená to závěr pouze na papíře, hluboko v duši pak ještě dlouho do noci doznívají prchavé okamžiky, kdy „to tam bylo“.

Obdivuji bezmeznou trpělivost a radost, s níž nás náš učitel povzbuzoval a vedl. Více vlastním příkladem, méně už teoretickými poučkami – i když i na ty nezbytně došlo –, ale nejvíce srdcem. Proto jsme si tak porozuměli – učitel přijal nás a my jeho. Vůbec mu nevadilo, že jsme ho – zvyklí z evangelického prostředí – oslovovali: „bratře Gorazde“ namísto případnějšího „otče“. Obě strany to chápaly jako vnější rys, který v tuto chvíli není podstatný, protože to nejdůležitější leží uvnitř – nadšení pro společné sdílení muziky bez škatulek a jednoho Boha. A že jsme se díky osobitému humoru P. Gorazda u nácvičku také chvílemi nasmáli, až nám slzy tekly!

Část kurzu jsme pod vedením kantora Moravetze věnovali také evangelickým písním vzniklým podle gregoriánských předloh a dále latinským vícehlasým skladbám současných autorů. Někteří z nás dostali příležitost zkusit si dirigování celého tělesa, což vždycky přináší oběma táborům napínavý zážitek. Náš kantor všechny laskavě chválil: „Karel krásně pracuje a vy se hezky snažíte!“

Pro muzikanty lopotící se doma s pěveckými tělesy různého složení, míry nadšení i hudebního obdarování jsou tyto kurzy balzámem na duši. Kde jinde, snad až na nebeských kùrech lze zažít, že šedesát lidí vezme do ruky noty a zazpívá z listu pěti až šestihlasou skladbu, a čistě. To je odměnou za všechna strádání a energii, kterou varhaníci, sbormistři a choralisté vkládají do nácvičku, s efektem někdy diskutabilním.

Napříč sbory světskými či bohoslužebnými, sbormistři si odvázejí zpod Hostýna nejen kupu notového materiálu, který se jinak obtížně shání, řadu neocenitelných odborných rad, ale především motivaci a posilu k dalšímu nesení muzikantské štafety. Hudba je přece jenom jedna, nezačíná konkrétním datem dějinné či církevní události, ale nese ducha – od hlubin dávnověku do časů budoucích – a jejím služebníkům občas prachobyčejně chybějí síly.

Průběh kurzu tradičně završila nedělní bohoslužba, na níž zazněly všechny nacvičené ►

HEBDOMADA TERTIA QUADRAGESIMÆ

DOMINICA

L 60
E 181

IN. VII
RBCKS

O
cu-li me-i sem-per ad Dó-mi-num,
qui-a ipse eyél-let de lá-que-o pedes me-os :

Ps. 24, 15. 16 et 1-2

skladby. Kázal farář Lubomír Kabíček a závěrečné požehnání udělil P. Gorazd. Pro nás – a jak se sám vyjádřil i pro něj – to byla velká pocta. A co jsme se naučili, jsme také plně zúročili. Ve skladbě *Omnis terra Deo jubilate* maďarského autora László Hallose se zpívá o všech druzích nástrojů znějících k oslavě Pána, a když jsme došli k pozounům, při frázi: „Tuba sonora psallat gloriam ...“ jsme jasně

pocítili, že se naše snaha Pánu zalíbila. Ozvěnu slyšíme stále.

Za možnost něco takového prožít a za neúnavnou a pohodovou organizaci kurzu patří veliké poděkování celocírkevnímu kantorovi Ladovi Moravetzovi, jeho ženě Ester, bratru faráři Kabíčkov, našemu spolubratru P. Gorazdovi a všem účastníkům.

Barbora Šimečková

ZE SENIORÁTŮ

Cantate Domino

Setkání pěveckých sborů

Pardubický kostel je docela prostorný, ale když se sjelo sedm pěveckých sborů Chrudimského seniorátu, ukázalo se, že míst k sezení se nedostává. To znamená, že účastníkům muselo být přes sto padesát. Obsazena byla kručta i farářské lavice vpředu. Některé z dětí, které vystoupily jako první s pěveckým sborem z Lozic, se pak vytratily na farskou zahradu (za mičudou a na houpačku), také členové právě zpívajícího sboru uvolnili vždy místa v lavicích, takže se nakonec posadili všichni. Trochu jako škatule, škatule, hejbejte se.

Setkání pěveckých sborů se konalo již po deváté. Každý rok je hostitelem jiný sbor, letos se zpěváci sešli v Pardubicích. Nejedná se o soutěž, nýbrž o setkání pěveckých sborů. Potkat se, načerpat inspiraci, poklábosit se známými, poznat nové lidi se zájmem o hudbu. Zajímavá je i šíře repertoáru. Od klasických čtyřhlasů až po spirituály či lidové písně. Některé sbory zpívají bez doprovodu, jiné s houslemi, cellem a hobojem, další s bicími, klávesami a kytarou. Všech sedm pěveckých sborů vedou v současnosti ženy-dirigentky. Pořadí vystupujících sborů (kromě pěveckého sboru z Lozic, který

je tvořen z poloviny dětmi a má privilegium vystupovat jako první) určuje los. Každý provede dvě až tři skladby. Letos se představily sbory z Chrudimi a Heřmanova Městce, Trnávky, Hradiště, hostující z Trutnova (ze sousedního Královéhradeckého seniorátu), seniorátní pěvecký sbor domácího Chrudimského seniorátu a na závěr s vylosovanou šestkou místní příležitostný pěvecký sbor.

Přidanou hodnotou jsou materiály, které obdržely všechny dirigentky. Pracovní verze žalmů, připravované pro vydání nového evangelického zpěvníku, jenž má spatřit světlo světa v roce 2017. Žalmy mají nejen obohatit repertoár pěveckých sborů, ale také sloužit jako testovací verze k vychytání případných nedostatků. Na jejich odstranění je do vydání nového zpěvníku dost času. Praxí se má prověřit, zda navrhované úpravy nejsou moc obtížné, zda se v nich nevyskytují chyby a podobně.

Příjemné se zase jednou skloubilo s užitečným a při závěrečné písni 613, která hřměla ze sto padesáti hrdel, až běhal mráz po zádech: „Já zpívati mu budu, já zpívat budu chvály a žalmy Bohu svému.“

DaZ

ROZHOVOR S EMÍLIÍ KRAMOLIŠOVOU

Každé společenství mě obohatilo

Hledání životní cesty

Emílie Kramolišová (1976) vyrůstala v rodině s devíti dětmi. Jako šestá v pořadí pečovala o mladší sourozence a zároveň sbírala životní zkušenosti od těch starších. Žití ve velké rodině ovlivnilo její další život. Po krachu manželství i v nemoci slouží druhým a rozdává radost.

Jaká byla vaše pozice mezi osmi sourozenci?

Jako každá starší sestra jsem byla chůva. A dost sedřená. Maminka se měla moc co otáčet, vařila pro všechny, starala se, jak to šlo. Otec moc nefungoval, dost pil. My ostatní jsme věřili, že když napneme své síly, vše zvládneme. I tato ne úplně funkční rodina byla pro mě dobrá životní zkušenost a dále jí zůstává. Naučila jsem se spoléhat

na sebe, prát se za to, co pokládám za důležité. Nečekat, že mi někdo něco dá nebo že to spadne do klína. Později, s přibývajícím věkem, jsem doprovázela spíše starší sourozence než mladší.

Jakou jste měla možnost získat vzdělání?

To byla náhoda. Měli jsme různé touhy a vysněné koníčky, prakticky jsme ovšem zcela postrádali zázemí potřebné pro jejich uskutečnění. Já jsem třeba hrozně chtěla být zdravotní sestra. Moje maminka mi v tom vyjadřovala velkou podporu. Vždycky stála o to, aby každý z nás mohl jít na takovou školu, na kterou třeba jen tak tak dosáhne, ale ať jde, jen když má vůbec nějaké ambice. Nebyla schopna nám to zajistit, ale psychicky nás vždycky podporovala. ►

Splnil se vám sen? Jste zdravotní sestra?

Nejsem. Šla jsem na vytouženou zdravotní školu, ale v prváku jsem onemocněla a musela jsem odejít. A v těch čtrnácti letech jsem nebyla schopna přijmout, že moje životní cesta vede jinudy. Ani jsem neměla nikoho dospělého, kdo by mi v tom pomohl, doprovázel mě. V sedmnácti jsem byla pořád přesvědčená, že musím být zdravotní sestra, tak jsem si prosadila, že jsem začala pracovat jako nižší zdravotnický pracovník v domově důchodců. Pracovala jsem u umírajících. Byla to psychicky i fyzicky těžká práce, moje tělo nebylo ještě vyzrálé a úplně jsem si odrovnala záda. Konečně jsem musela přijmout to, že tudy moje cesta nevede. Začala jsem studovat na církevní škole sociální výchovatelství, potom sociální práci, pak speciální pedagogiku pro pracovníky nápravných zařízení a nakonec evangelickou teologickou fakultu. To se stalo už víckrát, že jsem měla nějakou představu, vyhlédnutou cestu, ale přišlo něco zásadního, co tu cestu naprosto změnilo. A s odstupem nemůžu říct, že špatným směrem.

Bylo těžké se s překážkami vyrovnat?

Vyrovnat se s tím na začátku bylo přetěžké.

Takových obrátů v životě jsem měla několik. S postupem let se cítím vždycky slabší a vyčerpanější, když přijde nový zlom, ale na druhou stranu ta základna, na které stojím, je pevnější a pevnější. Zkušenosti, které s tím přicházejí, mi dodávají klid. Už neřvu: „neexistuje, já chci, já to zvládnu!“ ale dokážu lecjakou prohru přijmout. Smířila jsem se i s nemocí.

V jakém duchovním prostředí jste se pohybovala?

Vyrostla jsem v katolické církvi. Moje maminka je velice zbožná žena a vždycky nás vedla ke zbožnosti, střídmosti a k pomoci druhým. Přestože nikdy nic neměla, ani peníze, ani čas, pomáhala, kde se dalo. Katolíci by řekli – svatá žena. Od malička jsme chodili k jedné osamělé paní, uklízeli jsme u ní, hráli s ní hry, aby nebyla sama. Mysleli jsme, že jí tím děláme radost. To katolictví bylo zároveň takové zvláště tvrdé, ale mě to nijak nesvazovalo. Některé moje sourozence ano. Jedna naše sestřenice byla řeholní sestra a my jsme jezdili k řeholnicím do kláštera na prázdniny. Mně se v klášteře ohromně líbilo. Viděla jsem, jak sestry o něco usilují, jsou cílevědomé. Však také zdravotní škola, kterou jsem ve čtrnácti začala studovat, byla katolická škola,

jedna z prvních po revoluci. Bylo to v Praze v Ječné ulici. Najednou jsem bydlela s lidmi, kterých jsem si vážila, a byl to úplně jiný životní styl, než jaký jsem znala z domova. Byla jsem horlivá, angažovaná katolička.

Jak jste se dostala do starokatolické církve?

S přibývajícými lety jsem zjišťovala, že nechci usilovat ani tak o osobní dokonalost jako o sdílení s ostatními. Sociální vychovatelství jsem pak studovala u sester dominikánek v Bojkovicích. Tam nás sestry vedly laskavě, ale přísně. Brzo po maturitě jsem se vdala, byli jsme s manželem už čtyři roky zasnoubení. A společně jsme se dohodli, že naše životní cesta není příliš katolická a že nám bude více vyhovovat denominace starokatolická. Tehdy jsme ve starokatolické církvi zažili velmi dynamické společenství, zdálo se nám nakloněnější evangelictví než katolictví. Přesto jsem po letech spokojeného soužití s prima kamarády potřebovala víc než výborné zázemí s bezvadnými sociálními vztahy. Ve zlínském starokatolickém společenství jsem si uvědomovala, že se potřebuji podstatně více sdílet s živým Božím slovem. Členové starokatolické církve orientovaní více na liturgii mě v mém hledání přátelsky a velkoryse doprovázeli.

Tak jste objevila evangelíky?

Ano. Chodila jsem do evangelické církve ve Zlíně už předtím na biblické hodiny. To je úžasná věc. A pan farář Pivoňka je výborný exeget a kazatel. Z toho jsem byla a zůstávám nadšená. Užívám si té smetany z poctivé farářské práce. Nejsem ve zlínském sboru dlouho, ale společenství na mě působí velice pozitivně. Jsou tam velké rozdíly mezi tím, jak je kdo ochoten mluvit o křesťanství, ale vím už o pár lidech, kteří jsou ochotní se sdílet. Za to jsem velice vděčná.

Jak jste se dostala k zájmu o odsouzené a k práci ve vězeňské duchovenké péči?

Je pro mě těžké o tom mluvit. Naše rodina byla dost složitá. A já jsem se s tím musela odmala vyrovnávat. Pro vězeňství jsem nebyla nějak primárně nadšená, ale ono to vyplynulo z mé životní situace. Už jsem se zmínila, že náš otec hodně, hodně pil. A důsledkem toho byla agrese a narušené základní vztahy. Nejvíc na to doplatil nejstarší bratr, který nebyl schopen některé věci adekvátně unést. Zkrátka – provinil se, skončil

ve vězení. A já jsem viděla, že spravedlnost nemusí být přímočará, protože příčiny všeho, co se dělo, byly jinde. Bratr bojoval proti svévoli a bezpráví, jenže postrádal potřebné zkušenosti, byl mladý a plný ideálů, ne jako druhá strana, která to dokázala vždycky nějak uhrát. Už od nějakých osmi let jsem pochopila, že mám co do činění s lidmi, kteří nejsou sociálně úplně v pořádku, a že se s tím musím nějak vyrovnat. Chtěla jsem otce i bratra pochopit, být jim nablízku a taky přinášet odpuštění.

Později jsem měla touhu bratra doprovázet. Začalo to korespondencí do vězení. Bratr to zpočátku odmítal, ale časem jsme si porozuměli a dnes máme velice kvalitní vztah, stejně jako s ostatními členy rodiny. Postupně jsem si pak psala i s jinými odsouzenými. Na škole v Bojkovicích jsem v té věci měla velkou podporu. Ředitelka, sestra Miriam, o všem věděla a často se mnou o tom hovořila. Já jsem ji měla jako životní rádkyni, protože jsem neměla ve svém okolí nikoho dospělého, kdo by mě doprovázel. V té době se dostala do vězení také jedna moje spolužačka z pražské školy, se kterou jsem byla v kontaktu. Měla jsem tedy srovnání, jak to chodí v mužské a ženské věznici. To bylo velice zajímavé. Byla to hodně dobrá zkušenost. Do věznice jsem šla poprvé v roce 2000. Když jsem studovala sociální práci, měla jsem v posledním ročníku souvislou celoroční praxi v pardubické věznici. To tam byly ještě ženy. Nyní je to mužská věznice. Stala jsem se součástí vězeňské duchovenké péče a s několika různě dlouhými přestávkami chodím jako dobrovolník do věznice dodnes.

Jak práce s odsouzenými vypadá?

Ve většině věznic se dělají biblické hodiny a bohoslužby. Problém je v tom, že odsouzení z různých oddělení (dohled, dozor, ostraha, zvýšená ostraha) by se neměli potkávat. To by pak znamenalo dělat tyto akce pro každé oddělení zvlášť. Takže třeba biblické hodiny se dělají, ale třeba jen jednou za měsíc. Jak kde. Dělají se samozřejmě společné bohoslužby, ale to je za dohledu mnoha dozorců a vychovatelů. Ti stojí podél stěn kulturní místnosti a hlídají ostrůvkem zrakem, aby se nic nepředávalo a tak. To společenství pak není samozřejmě úplně ono. Takovéto bohoslužby bývají na velikonoce a na vánoce. V některých věznicích bývají za konkrétně stanovených podmínek přístupné veřejnosti. ►

Takže je plodnější individuální práce?

Jsem o tom přesvědčená. Ve Světlé jsme to dělali tak, že mě vězeňský kaplan bratr Čejka zavedl na oddělení, zavolal vysílačkou vrchnímu inspektorovi stráží, kde jsem a jak dlouho tam budu, a nechal mě tam. Mohla jsem s odsouzenými být, svobodně se pohybovat po oddělení, mluvit s těmi, kdo o to měli zájem. Pokud bylo pěkně, chodili jsme do přilehlé zahrady. Když nějaká zkroutěná odsouzená seděla v zahradě na bobku, mohla jsem si přidřepnout k ní. A to je úplně jiná výchozí pozice než sedět někde naproti sobě u stolu na výslechové místnosti a koukat na sebe. Individuální práce přímo na oddělení je mnohem příjemnější a přínosnější.

Nyní jezdíte do věznice v Břeclavi, to je mužská věznice. Mají tam nějakou důstojnou místnost k rozhovorům, třeba kapli?

Kaple tam asi není. To jsem nikdy neslyšela. Jsem ráda, že od roku 2011 můžu do Břeclavi docházet. Veškerý kontakt s odsouzenými se odehrává ve výslechové místnosti za velice stísněných a provizorních podmínek. S tamějším kaplanem se osobně příliš neznám, podle potřeby však vedeme mailovou korespondenci. Vedení breclavské věznice si drží spíše restriktivní přístup. Tuto okolnost musím jako dobrovolník Vězeňské duchovenské péče bez náznaku sebemenšího zlehčování respektovat.

Žijete opravdu bohatým životem na mnoha frontách.

Ale ne. Mám velkou hrůzu z představy, že by mě ta moje invalidita vnitřně natolik zlomila, že bych uhnula na kanapi. I přes chronické potíže jsem vděčná, že ještě takto vůbec funguju. Chci si užívat života, dokud to jde. Pracovní aktivity v pozici administrativní pracovnice mě příliš neuspokojují. A své dobrovolnické aktivity podnikám proto, že mám potřebu se sdílet v pestré škále různých rolí. Manželství se mi rozpadlo a skutečnou rodinu nemám a nikdy mít asi nebudu. Mám ale velkou rodinu náhradní. Chodím ve Zlíně do zařízení Slunečnice, kde jsou mentálně postižení dospělí, muži i ženy, a učí se různým pracovním dovednostem. Mohou pak pracovat v chráněných dílnách, učí se vařit, dokonce tam mají kavárnu. Jako dobrovolnice je učím číst, psát, počítat a souvisle vyprávět. Je mi s nimi moc dobře, vnímám se jako součást jejich takřka rodinného společenství. Ať mi je, jak mi je, přijímají mě a já je mám moc ráda.

A doma?

Tam mám takovou zvláštní rodinu. Společnou domácnost sdílím se dvěma psy, třemi kocourky a jednou slečnou kočkou. Měla jsem i manžela, milovala jsem ho a obdivovala, ale to je všechno pryč. Po deseti letech, co jsme se znali, jsem se dozvěděla, že je transsexuál. Zahájil léčbu, nyní má změněnou identitu. Stala se z něj žena – Kristýna, osoba s mnoha dříve potlačovanými problémy, které najednou vypluly na povrch, s labilní psychikou a problémy s identitou – nejen sexuální, ale zejména v oblasti sociálních rolí. V procesu emancipace odstartované přijetím vlastního problému transsexuality se Kristýna úplně odklonila od křesťanství. Křesťanství pro ni přestalo být zázemím a stala se buddhistkou. Mě to hodně sužuje. Můj bývalý manžel mi kdysi otevřel oči pro fundovanou teologii a nyní se natolik emancipoval od vztahu s Bohem, že žije jako úplně jiný člověk. V mezilidských vztazích se vnějšímu pozorovateli jeví její problémy jako nezodpovědnost, respektive neschopnost dodržovat povinnosti a závazky. Vyrovnat se s tímto aspektem mé vlastní životní historie je pro mě velice těžké.

Myslím, že navzdory všemu, čím jste v životě prošla, kolem sebe působíte radost. Co závěrem?

Já nejsem člověk příliš nadšený pro nějakou věc. Všechny své emocionální frustrace se ale snažím nějak řešit. Ve zlomových životních etapách jsem vždycky pocítovala nějaký deficit. A současně jsem viděla nějakou nabídku, která by ten deficit mohla zmírnit, nebo ho dokonce odstranit. Tak jsem se vždycky nějak zapojila. Potřebuju mít život s otevřeným výhledem. Ze všeho, co mě v životě potkalo, jsem ještě dokázala pomáhat svými zkušenostmi druhým. Jsem přesvědčena, že i v těžkých chvílích, ve kterých místo přesvědčivé Boží přítomnosti vnímám jen prázdnotu a pustotu, on stojí při mně, podepírá mě klesající a již kleslou hýčká ve své laskavé otcovské dlani. O všech svých životních strastech můžu mluvit jako o velkém Božím požehnaní. Mám svá zvířátka, stálé zaměstnání, sdílím se s postiženými, s odsouzenými, našla jsem zázemí ve společenství ve sboru. Co víc si přát?

Ptala se Daniela Ženatá

Domov pod Řípem

Odpočinek ve stáří v Krabčicích

Poutě na Říp se staly módní záležitostí. K Řípu se však také vydávají mnozí, kteří zde hledají svůj nový domov. Takovou situaci jsme řešili, když se jedné sestře z našeho sboru neúnosně zhoršil zdravotní stav. Starat se o sebe, být s pomocí sboru a sociálních pracovníků již nemohla, a pobývat dále v nemocnici, která není na podobné případy plně vybavena, už vůbec ne. A tak letos, jak Pán Bůh dá, oslaví Božena Spinnerová své devadesátiny již v Domově odpočinku ve stáří, v diakonické péči naší církve v Krabčicích. Z jejího pokoje je výhled směrem na legendární horu Říp. Sestru jsme za sanitkou doprovázeli autem, byli při jejím zabydlení v novém domově a měli příležitost pohovořit se sociálním pracovníkem Alešem Gabryszem a pracovníkyněmi, které se o sestru Spinnerovou od začátku laskavě staraly. Jedna z nich se pyšní oprávněně titulem „ošetřovatelka roku“ a ostatní i dalšími oceněními. Zato společenské ocenění jejich práce, zejména finanční, je bídné. Podle šéfky pražského střediska Diakonie Libuše Roytové představují pečovatelské a pečovatelské „ostrůvky pozitivní deviace“. Jak jsme se mohli přesvědčit při návštěvách, naši sestře se na tomto krabčickém ostrůvku dobře daří. Zaujala nás tamní dílna, kde se klienti mohou po-

dle svých schopností podílet na výrobě ozdobných, rukodělných výrobků. Vydařenou událostí byla velikonoční prodejní výstava jejich prací, určená nejen pro domácí, ale i pro širší veřejnost. Zvláště zdařilý byl kontakt s místní školou, jejíž děti sem

přicházely od samého rána a pěveckým vystoupením se podílely na vernisáži výstavy. Mohla to ocenit i naše klientka, svým povoláním učitelka, jejíž jméno za svobodna znělo: Božena Němcová.

Jan Kašper

Veletrh neziskovek

NGO Market 2012

V Národní technické knihovně v Praze se usku- tečnil 11. května již 13. veletrh neziskových organizací NGO Market.

Veřejnost měla možnost se seznámit s téměř dvěma stovkami nejrůznějších společností, občanských sdružení, nadací a iniciativ nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. Jak řekla ve svém zahajovacím projevu starostka městské části Praha 6, jejich činnost je v současné společnosti nezastupitelná.

Letošní ročník veletrhu byl věnován především problematice aktivního stárnutí a solidarity mezi

generacemi. Kromě výstavních stánků před knihovnou i v jejích prostorách mohli návštěvníci navštívit i bohaté doprovodné akce – workshopy, přednášky, panelové diskuse, praktické dílny, filmové projekce, ale i programy pro nejmenší či hudební vystoupení.

Již tradičně se veletrhu účastní i Diaconie ČCE, prezentující zejména výrobky dílen svých klientů. Samostatný stánek zde měla poprvé i Ústřední církevní kancelář Českobratrské církve evangelické. Její pracovníce – Monika Voženílková, Eva Benešová, Olga Mrázková i externí spolupracov-

nice Janka Haluková – nabídly zájemcům paletu různých aktivit, kterou ČCE připravuje pro děti, mládež, seniory i pro osoby s postižením. Tyto

aktivity jsou otevřené i pro lidi mimo církev. Nabídku doplnily materiály z projektu Dědictví reformace, věnovaného evangelickým památkám připomínajícím význam reformační doby pro české dějiny a zaměřeného na turistický ruch. K dispozici byly publikace, informační letáky, mapy památek a DVD k projektu. Největšímu zájmu se těšil praktický *Průvodce po stopách odkazu památek reformace*. Mnozí z návštěvníků s překvapením oceňovali, co všechno dělá církev pro veřejnost i jak se zapojuje do propagace sakrálních památek.

Pořadatelé veletrhu připravili i zajímavou panelovou diskusi Kam směřuje spolupráce firem a neziskovek? 13. NGO Market byl opět skvělou příležitostí k obohacení všech návštěvníků o netradiční zážitky. Platí, co řekl již J. W. Goethe: „Kdo nedělá nic pro druhé, nedělá nic pro sebe.“

Janka Haluková/DaZ

Co se také může stát

V září 2011 přišla na mailovou adresu chebského sboru ČCE následující zpráva:

Dobrý den,

je mi 21 let, pocházím z Františkových Lázní a jsem nepokřtěný. V srpnu tohoto roku jsem se konečně dostal k Bibli (o jejímž přečtení jsem již v minulosti dlouho přemýšlel). V této době mi zbývá sice dočíst zhruba ještě 30 stránek z Nového zákona, ale již teď vím, že jsem uvěřil. V době, kdy jsem k tomuto poznání došel, jsem se začal zajímat jak o křest, tak o členství v některé z církví. Píši Vám, protože ČCE je mi bližší než římskokatolická církev. Víím, nevěřím sice dlouho, ale toto rozhodnutí jsem si důkladně promyslel.

Narazil jsem ovšem na problém. Nikdo v mém okolí (blízcí přátelé, rodina) není věřící. Proto jsem veškeré informace musel doposud shánět z internetových stránek (posloužily mi zejména <http://www.vira.cz/> a <http://www.e-cirkev.cz/>). Dospěl jsem ale k názoru, že více, než už vím, z nich nezjistím. Proto jsem se rozhodl kontaktovat Vás.

S úctou, David Cabal

Davidův mail jsem četl třikrát. Tak přece: po roce služby v Chebu jsem měl poprvé co do činnosti s vážným zájemcem o duchovní rozhovor. Mé dosavadní kontakty se týkaly členů sboru, případně ekumeny. Z necírkevního prostředí za mnou přicházeli jen žebráci, žadatelé o pohřeb a zájemci o křest novorozenců. Všem bylo společné jedno. Chtěli dosáhnout svého a dále si jít svou cestou nezávisle na církvi. Nyní jsem však četl řádky od vážného zájemce o vstup do naší církve. Nešlo si nevšimnout ani jeho věku. Věkový průměr účastníků našich bohoslužeb totiž činil rovných sedmdesát let.

Když jsem se s Davidem setkal, zářil. Nebylo nutné, abych jej o čemkoli přesvědčoval. Při přípravě ke křtu jen z nových úhlů nahlížel skutečnosti, kterým sám již věřil. Pokřtěn byl během adventu při bohoslužbě, jíž se zúčastnili oba Davidovi rodiče a šest přátel. Naše páteční předkřestní setkávání plynule přešla v setkávání mládeže, na něž občas zavítá i někdo z Davidových vrstevníků.

Pavel Hejzlar

OKÉNKO POTULNÉHO KAZATELE

Po stopách předků

Od Zelova na východ

Před čtyřmi lety jsem navštívil s malou skupinkou presbyterů zelovského sboru Ukrajinu. Aby kontakty nepadly do zapomenutí, nabídl jsem jim možnost navštívit naše krajany na Ukrajině znovu. Přihlásilo se ihned pět zájemců: Wiera Pospiszylowá, presbyterka a předsedkyně spolku; Mikolaj Pejga, člen vládní komise pro krajany; Božena Prajzencanová z Belchatowa; Karel Niewieczeral, kostelník z Kleszczowa, a Jaroslav Stejskal z Lodže. Ke mně se přidal David Urban, presbyter z Hradce Králové a Zdeněk Turek, presbyter z Kladna. Dovolím si nyní, milí čtenáři, předložit vám několik myšlenek, které ihned po návratu sepsala Wiera Pospiszylowá.

„Na to, že cesta bude dlouhá a únavná jsme byli připraveni, ovšem realita přerostla možností mých představ. Měla jsem pocit, že v té široké krajině jen Petr Brodský a Pán Bůh ví, kam jedeme. (Širaka, strana maja radnaja, mnoga v něj...) Byla jsem velice šťastná, když po dvaadvaceti hodinách, bez havárie a nehody, jsme se ocitli v Bohemce.

A teď začalo!

Snídaně u sestry Ludmily Sverdlové, ubytování v domech bohemských lidí a hned jsem věděla, že jsem jako doma, jen čas, oproti Zelovu, se posunul tak o třicet let zpátky. Velká osada – vesnice, bývalý kolchoz, kostel, škola, kulturní dům, jeden obchod a hřbitov s českými jmény: Jersak, Kulhavý, Kučera, Andrš, Jančík, Pujman, Zlatník, Petrák, Hart, Rejchrt. Do vedlejší ukrajinské vesnice kolem deseti kilometrů (tam jsme navštívili s farářem spřáteleného báťušku) a do většího města Pervomajsk asi šedesát kilometrů. Ale ty cesty!

Trpělivým a pečlivým průvodcem a organizátorem setkání byl farář Petr Brodský. Za necelé tři

dny pobytu v Bohemce jsme měli možnost navštívit školu, prohlédnout si její prostory a vybavení (škoda, že děti ten den odjely na zájezd), setkat se s bratrem Josefem Jančíkem, dozvědět se o historii bohemských, setkat se s členy staršovstva i členy spolku české menšiny. Povedlo se nám také na pár hodin navštívit Oděsu a s českými přáteli, kteří tam žijí, si prohlédnout nejzajímavější místa.

V sobotu jsme navštívili skupinu českých evangelíků v Pervomajsku a společně jsme zpívali a modlili se v modlitebně umístěné v garáži.

U báťušky

Miloslav Jančík nás provedl městem a vzal nás i na společný oběd se členy nově vznikajícího sborového společenství.

V neděli dopoledne jsme chválili Pána v Bohemce a po obědě jsme odjeli do Veselynivky v oděské oblasti (kdysi se nazývala Siroťinkou). Zase společné bohoslužby a srdečné přijetí od ordinované presbyterky Marie Provazníkové a čle-

nů Nezávislého evangelického bratrského sboru. Byl to výjimečně příjemný čas a dobrá příležitost navázat osobní kontakty, obnovit na sto let přerušená spojení jak mezi bratrskými sbory, tak i rodinami. Spojuje nás nejen podobně znějící čeština, ale také touha po vztazích s prostředím, ze kterého kdysi naši společní předkové vycházeli.

Pro mne osobně a myslím že i pro ostatní účastníky zájezdu to byl také čas reflexe nad tím, jak veliké zázraky pro nás činí Pán Bůh, jak nás podporuje v tomto životě, abychom dovedli zachránit svoji víru, svoji identitu i lásku ke druhému člověku. Abychom si uvědomovali, že tato

Předávání svícnu

skutečnost jde napříč hranicemi, vzdálenostmi, a není závislá ani na ekonomických podmínkách, ve kterých žijeme. A zde jsem si právě uvědomila, jak ještě nedávno jsme my v Polsku dostávali

duchovní i ekonomickou podporu od různých sborů či jednotlivých bratří a sester ve víře, jak to bylo pro nás důležité a povzbuzující. Zde jsme

Ty cesty!

si uvědomili, že naší vnitřní potřebou by mělo být snažit se všechno, co jsme kdysi přijali, poslat dál. Stopy svých předků jsme našli nejen na hřbitově, ale i v srdcích krajanů v Bohemce, Veselynivce, Pervomajsku. Bohu díky za prožitý týden.“

K tomu mohu jen dodat, že skupina zelovských předala krajanům finanční dar, který mezi sebou členové sboru v Zelově vybrali, a sklářkou Magdou Pejgovou vyrobený svícen pro „kazatelskou stanici“ Pervomajsk. Již nepočítám, kolikrát jsem za krajanu na Ukrajinu vyjel. Ale tento výjezd zanechal v našich srdcích hlubokou stopu vděčnosti i naděje pro budoucnost.

Pb+

Ekumenická rada církví

Želivské teze

Podněty k životu a dílu křesťanů v České republice

V květnu loňského roku se v rámci Komise pro stanovy a budoucí ideové směřování Ekumenické rady církví (ERC) sešli v želivském klášteře zástupci církví, aby projednali podněty k životu a dílu křesťanských církví na území České re-

publiky. Výsledkem rozhovoru byla formulace tzv. Želivských tezí.

Teze by se měly stát jakýmsi ideovým základem pro další rozvoj ekumenického hnutí. Text byl schválen také posledním valným shromáždě-

děním Ekumenické rady církví v listopadu 2011. Naším sborům doporučujeme tyto teze pročíst a diskutovat o nich na sborové úrovni i v místní ekumeně.

Jedním z konkrétních výsledků Želivských tezí je nová rubrika na webových stránkách ERC, kde budou ve formě článků, fotoreportáží či svědectví vyvěšovány příspěvky z ekumenických akcí z celé republiky.

Želivské teze

Preambule

V povelikonočním radostném čase zjevování Páně a v očekávání svátků letnic připravila komise návrh ideových základů, pracovně nazvaných „Želivské teze“.

- 1) Společně vyznáváme, že v Duchu svatém si chceme naslouchat, vzájemně se slyšet (respektovat různosti), vnímat potřeby druhých a být jeden druhému darem.
- 2) Církve sdružené v Ekumenické radě církví zvěstují Krista slovy i činy každá zvlášť a přitom spolu (jednota v různosti).
- 3) Věříme, že naším základem je Kristus, proto se smíme radovat ze své rozmanitosti.
- 4) Ve vědomí, že jsme Otcem povoláni skrze Krista tvořit jeho rodinu, vyznáváme, že zůstane-li některá církev sama, bude ochuzena o tradici a bohatství darů Ducha ostatních církví. Ostatní církve budou ochuzeny o bohatství darů Ducha a tradici této církve. Jednota v mnohosti, ke které směřujeme, vyjadřuje bohatství evangelia.
- 5) Boží láska k lidem je zdrojem naší vzájemné lásky.
- 6) Kristova oběť nás vede k odpovědnosti za svět a vůči sobě navzájem.
- 7) Cesta k druhým je cesta pokory, k níž nám dává Kristus nástroje i prostředky.
- 8) Uvědomujeme si, že jednota není v naší moci (schopnosti). Síla Ducha svatého, o niž v modlitbách prosíme, nás k ní dovede.

Výstupy pro praxi

Komise doporučuje:

- 1) Zřídit na webových stránkách Ekumenické rady církví odkaz „Praktický společný život církví v ekumeně“, kde by jednotlivé náboženské obce, sbory a společenství sdílely své společné projekty (články, fotografie, svědectví).
- 2) Dělat něco společně
 - pracovat s větším nasazením na stávajících

společných projektech, jako jsou Modlitba za domov, Alianční týden modliteb, Týden modliteb za jednotu křesťanů.

- prohlubovat spolupráci vojenských, vězeňských a nemocničních kaplanů a podílet se na přípravě policejních.
- zbavit národ strachu a předsudků z církví vhodnou misí a evangelizací.
- vyrobit a prosadit v České televizi i v Českém rozhlase každý měsíc pořad o církvích a životě křesťanů.
- doporučit, aby každý měsíc jedna církev při-

Kláster Želiv

pravila jeden článek pro regionální mutace celostátních deníků s různými tématy: svátky, aktivity církví pro společnost, úvahy na aktuální témata, medailonky členů církví apod.

- podílet se na projektu Cesty víry (historické cesty) s Místními akčními skupinami.
- realizovat nebo podporovat konkrétní projekt ve třetím světě.
- navrhnout společnou výuku ekumenismu napříč teologickými fakultami a učilišti.

DaZ

Sbory s původní luterskou liturgií

Zpívané části, jejich liturgické umístění a původ (1)

V předchozích částech našeho seriálu jsme zmínili, že podoba bohoslužeb, které zachovávají tradici původní luterské zpívané liturgie, vychází z pořadu evangelické církve augsburského vyznání na Slovensku. Dnešní díl se pokusí zprostředkovat přehled jednotlivých částí bohoslužeb, jak se konaly při zkoumání živé liturgické praxe ve třech vybraných sborech v roce 2007. Důležitým srovnávacím parametrem, jehož budeme při popisu „valašské“ liturgie používat, je tedy vztah k oficiální slovenské luterské liturgii.

Vstupní části bohoslužeb

Po varhanní předešle začínají bohoslužby v Pržně i Frýdku-Místku oslovením shromážděných, které je ovšem ve vsetínském Dolním sboru přesunuto až za vstupní slovo z Písma (introit) a liturgický pozdrav.

Introit, tedy úvodní zpěv (ve Frýdku-Místku již nahrazený za čtený text podobně jako v ostatních sborech ČCE), se ve Vsetíně a Pržně – na rozdíl od současné slovenské praxe – omezuje pouze na dva texty: „Ó Ježíši“ se zpívá v první části církevního roku počínaje adventem, od svatodušní neděle se pak užívá předzpěv „Nejsvětější“. Kazatel přednese sólově tzv. intonaci (první slova textu), na niž odpovídá shromáždění doprovázené varhanami. Confiteor neboli vyznání vin, které v luterské praxi na Slovensku následuje, se v dochované liturgii v našich sborech vypouští. Následuje přímo varhanami doprovázená společná píseň shromáždění.

Dalším zpěvem typickým pro původní luterskou liturgii je následující antifona, prováděná ve všech třech sborech jako odpověď sboru s varhanami na sólový zpěv kazatele (tzv. responsoriálně). Její text se mění podle církevního roku. Jeden z nejstarších bohoslužebných textů, Kyrie eleison, kterým zde slovenská praxe (byť někdy v podobě písně) po-

kračuje, se v liturgii dochované u nás nevyskytuje.

Podobně je tomu s tradičně následujícím textem Gloria in excelcis Deo („Sláva na výsostech Bohu“). Ve sboru v Pržně se sice část nazývaná Gloria zpívá po následujícím, opět responsoriálně prováděném liturgickém pozdravu („Pán Bůh budiž s vámi.“ – „I s duchem tvým.“), který později zaznívá i ve sboru ve Frýdku-Místku, tato „Sláva budiž Bohu“ je však ve skutečnosti textem zvaným tradičně „malá doxologie“ (Gloria Patri). Ten se odedávna užíval k zakončení zpěvu žalmu a ve frýdecké verzi dochované liturgie zakončuje ve stejném duchu následující modlitbu neboli kolekту, završený zde dvojitým taktéž zpívaným „amen“.

Kolekta, tedy modlitba uzavírající vstupní obřady, je v tradici i v současné slovenské praxi opatřena notami a zpívána, dnes se však ve všech třech našich sledovaných sborech většinou už jen recituje, pouze ve Frýdku-Místku nacházíme její zpívaný úvod a zmíněnou malou doxologii.

Bohoslužba slova

Další část bohoslužeb začíná ve Frýdku-Místku výše zmíněným pozdravem (podobně jako v katolické liturgické tradici před evangeliem), ve zbylých dvou sborech (stejně jako na Slovensku) pak přímo prvním čtením, které je u nás již vždy v mluvené podobě. Jedinou výjimku tvoří ve vsetínském sboru při mimořádných příležitostech zpívaný slavnostní žalm. Navazuje společná píseň, které ve Vsetíně předchází recitace Apoštolského vyznání víry.

Druhé čtení, opět v mluvené podobě, je pak následováno kázáním a modlitbou. Tyto části se nijak neliší od převažující liturgické praxe v ČCE. Následující modlitba Páně je sice ve Vsetíně dochována v písemném záznamu v původní zpívané podobě odlišné od dnes známějšího tzv. husitského otče-
naše, dnes se však již v tomto znění neprovozuje.

Bohoslužbu Slova uzavírá píseň, která je v Przně zároveň vyznáním víry, pokud zde Credo písní již nepředchází.

Slavení večere Páně a závěr bohoslužeb

Jedinou zpívanou částí, dochovanou ve sledovaných sborech v tradiční podobě před přijímáním večere Páně, jsou slova ustanovení, která ve Vsetíně a Frýdku-Místku zpívá sólově kazatel za doprovodu varhan. Ve sboru v Przně je již liturgie při eucharistické části bohoslužby tvořena bez závislosti na původních místních vzorech.

Závěrečná část bohoslužeb navazuje další responsoriálně prováděnou antifonou, která je zpívána ve všech třech sledovaných sborech. Následuje závěrečná, kazatelem sólově zpívaná kolekta, zakončená tentokrát ve Vsetíně malou doxologií. Sbor s varhanami odpovídá společným „amen“. V Przně se kolekta vynechává a farář čte naopak třetí čtení (poslání), které ze zbylých dvou sborů ani ze slovenské liturgické praxe neznáme.

Bohoslužby uzavírá tradiční áronské požehnání, dochované ve všech třech sborech jako sólový zpěv kazatele s varhanami a potvrzené sborovým „amen“, na které navazuje píseň a varhanní dohra.

Zbytky liturgie v dalších sborech

Z dalších sborů se zpívaná liturgie v obdobném rozsahu dochovala také v Českém Těšíně. V době mého zkoumání se zde zpívala antifona, pozdrav, kolekta, Otče náš, ustanovení večere Páně a áronské požehnání. Pro určité odlišnosti těšínského sboru od ostatních (jež například ukazují na historickou blízkost Slezské církvi evangelické a. v.) jsem však Český Těšín do podrobného srovnání nezahrnula. Podobně se záměru našeho uvažování vymyká i sbor v Jevišovce, kde se sice provozují zpívané části ve velkém rozsahu, jde však o společenství složené ze slovenských luteránů, odsunutých z maďarsko-rumunského pomezí, kteří našli svůj nový domov na jižní Moravě. Liturgie se zde slouží podle slovenského *Tranoscia* z roku 1968. Zbývající sbory provozují jen zbytky původní liturgie omezené na předzpěv (v Ratiboři a příležitostně v Ostravici) a áronské požehnání (příležitostně v Ostravici).

Eliška Baťová

Na obrázku: Farář Čeněk Holeček (hlavní propagátor původní zpívané liturgie na Valašsku) a staršovstvo v Przně na snímku ze sborového archivu

ROZHOVOR S HANOU DVOŘÁKOVOU

Jak vzniká časopis

Setkávání je papírová výkladní skříň pro Brno a okolí

Mnohé sbory vydávají sborové listy nebo časopisy, v nichž informují o dění ve sboru a publikují pozvánky na chystané akce. Jak takový časopis ale vzniká? Je těžké smysluplně naplnit stránky? Kdo rozhodne, co tam bude a co ne? A kdo nakonec různorodé příspěvky učeše a vtiskne listu určitou úroveň? Na to jsme se zeptali korektorky měsíčníku *Setkávání*, který vydávají společně všechny čtyři brněnské evangelické sbory.

Je *Setkávání*, na jehož vzniku se podílíš, sborový časopis?

Časopis *Setkávání*, který vychází už čtrnáctý rok, byl původně časopisem určeným pro první brněnský sbor (pod názvem *Jednička*), postupně se přidaly další tři sbory (Brno II, Brno-Husovice a Brno-Židenice), které mají zástupce v redakční radě.

Komu slouží?

Časopis slouží brněnským evangelíkům, ale neprodané výtisky se rozdávají při Noci muzeí, Noci kostelů nebo při kurzech Alfa a mohou se tedy dostat i k lidem, kteří nejsou členy naší církve. Některé výtisky se dostávají i mimo Brno, lidem, kteří mají k Brnu vztah. Posílám časopis pravidelně například sestře Heryánové, která na Brno stále vzpomíná, a své přítelkyni, která byla členkou našeho sboru a žije už přes třicet let v Anglii.

Jak často se schází redakční rada a kdo jí předsedá?

Redakční rada se schází jednou měsíčně a předsedá jí senior Jiří Gruber, který je šéfredaktorem

časopisu. Na redakční radě se dozvíme, jaké články jsou pro příští číslo k dispozici, co je ještě třeba napsat nebo zajistit, které události by se neměly pominout (k tomu slouží rubriky *Bylo a Bude*). Úvodníky mají na starosti členové redakční rady; na začátku roku se stanoví, kdo má který měsíc úvodník napsat.

Je těžké získat dostatek zajímavých článků, nebo se lidé hlásí s příspěvky sami? Máte pravidelné přispěvatele?

Někdy se lidé hlásí s příspěvkem sami, někdy je nutné se domluvit, koho oslovit, aby článek na určené téma napsal. Oblíbené jsou rozhovory se členy našich sborů, zachytí se tak vzpomínky, které by jinak zanikly. Časopis také přináší články o sborech v seniorátu, píše je většinou místní faráři a dovídáme se tak, co se děje za hranicemi našeho města.

Spolupracujete s nějakým grafikem?

Spolupracujeme s grafičkou Ivou Tůmovou, sazbu na počítači zajišťuje Milan Cahlík a technické úpravy před odevzdáním do tiskárny provádí Jan Vondra.

Jakou pozici v týmu spolupracovníků zastáváš a kolik času to stojí?

V redakční radě jsem začala pracovat před sedmi lety jako korektorka, občas napíšu recenzi na nějakou knihu, která mě zaujala, a jednou za rok úvodník. Je těžké spočítat, kolik času to stojí, někdy se korektura dělá výborně a rychle, někdy je třeba článek trochu „učešat“. Většinou dělám korekturu nadvakrát, poprvé čtu jednotlivé články, když je časopis ve stavu zrodu, a předtím, než jde časopis do tiskárny, dostanu konečnou verzi

a vždycky se tam ještě nějaká drobná chyba najde. Všechno se nikdy nevychytá, něco zůstane pro pobavení čtenářům.

Těší tě ta práce?

Práce mě těší, proto jsem se do redakční rady „vnutila“, jakmile jsem odešla do důchodu a mohla jsem se jí věnovat.

Dostane se vám tvůrcům i pochvaly, nebo častěji jen výtek, když se něco nepovede?

Pokud jde o odezvu na zveřejněné články, vždycky je milé, když se dovíme, že jsme někoho potěšili, třeba vzpomínkou na blízkého člověka, který už není mezi námi, nebo když se ozve autor knihy, o níž jsme napsali (nedávno například bratr farář Jakub S. Trojan, na jehož *Rozhovory s pamětí* jsme uveřejnili recenzi). Občas také samozřejmě nějaký článek někoho nadzvedne, ale naštěstí to není příliš často.

DaZ

Dvanáct let svědkem Jehovovým

Rozhovor s Karlem Tulcem

Před několika lety jsem začala potkávat na bohoslužbách v Brně-Židenicích sympatické mladé manžele se zvidavou holčičkou. Až po nějaké době jsem se dozvěděla, že Karel Tulce byl svědkem Jehovovým. Bylo to pro mě první setkání s člověkem, který prožil část života v sektě a byl ochotný o své životní a duchovní zkušenosti promluvit.

Můžeš ve stručnosti čtenářům popsat tvoji cestu k svědkům Jehovovým?

Vyrůstal jsem v rodině, která je převážně věřící, ale takovým pasivním způsobem. To znamená, že jsme nechodili na žádná shromáždění nebo do kostela, doma jsme se nemodlili a nečetli Bibli. Přesto mě moji rodiče dali pokřtít. Svou víru v Boha považuji za něco přirozeného a vzácného již od dětství. Po sametové revoluci v roce 1989 začali svědkové Jehovovi veřejně kázat dům od domu a při jedné z těchto příležitostí nechali u mých rodičů nějakou literaturu. Bylo to v době, kdy jsem začal chodit na průmyslovku a kdy mi bylo čtrnáct let. Brožury, které jsem přečetl, na mě neuvěřitelně zapůsobily. Víím, že jsem si děsně přál, aby tyto informace byly pravdivé a aby se nejednalo jen o nějaký pěkný román. Poté jsem se se svědky Jehovovými začal stýkat. Bylo se mnou zahájeno domácí biblické studium a začal jsem postupně navštěvovat všechna shromáždění.

Jak na tvé rozhodnutí vstoupit k svědkům Jehovovým reagovalo tvé okolí?

Se svědky jsem se začal velmi často stýkat. A tak není divu, že rodiče a přátelé začali mít o mě strach. Projevovali ho vysvětlováním, uplácením, ale i výhružkami a psychickým nátlakem. Začali se zajímat o svědky Jehovovy a slyšeli mnoho pomluv a informací, které je v tom utvrzovaly. Se spolužáky ve škole jsem neměl potíže. Respektovali mě. Některým jsem nosil časopisy svědků Jehovových a společně jsme rozmlouvali o náboženských tématech.

V čem se ti změnil život?

Byl jsem mladý a byl jsem nadšený z toho, co jsem se dozvídal z Bible. Spoustu času jsem začal trávit se svědky. Navštěvoval jsem třikrát týdně shromáždění, četl všechnu literaturu, kterou hojně vydávají a četl Boží slovo. Na lumpárny nějak nebyl čas a ani chuť. Získal jsem spoustu přátel všech věkových skupin, kteří sdíleli stejnou víru a hodnoty. Vyhnul jsem se mnohým neřestem, do kterých se zaplétají mladí, a nejen oni. A to díky lásce, kterou dává Bůh.

Kolik let jsi byl aktivním svědkem a jak na toto období vzpomínáš?

Svědkem jsem byl dvanáct let. Rád vzpomínám na všechny ty lidi ze sboru, na naše setkávání, rozhovory a studium. Na velké sjezdy a všechny zážitky. Zato mnohem méně vzpomínám na kázání dům od domu, kterým jsou svědkové Jehovovi proslulí. Já jsem v tomto nevynikal. Nedokázal jsem se zbavit ostychu z lidí, své neschopnosti srozumitelně hovořit a předávat rychle myšlenky. Bylo to pro mě skličující, protože právě ke kázání byli všichni neustále vybízeni.

Co bylo impulsem k tomu, že jsi začal přemýšlet o odchodu? Jaké to je, odejít ze sekty?

Od svědků jsem neodešel dobrovolně. Mé porozumění Bibli se v určitých záležitostech lišilo od pohledu starších. Byl jsem pozván na tzv. právní výbor, který vedli starší sboru. Rozhodli, že budu vyloučen. Při tom oznámení jsem brečel jak malý kluk. Všechno se vmžiku zhroutilo. Věděl jsem, co to bude znamenat. Nikdo ze svědků mě nebude moci pozdravit, natož si se mnou promluvit. Ale větší strach jsem měl z toho, že ztratím cestu k Bohu.

Potkáváš své bývalé sestry a bratry na ulici?

Ano, nahodile se potkávám na ulici i při jiných příležitostech. Reakce jsou různé. Někteří mě přehlížejí. S jinými vyměníme pozdrav gestem a někdy nějakou krátkou povzbudivou myšlenku. Nemám jim to za zlé. Dle výkladu svědků chtějí

uposlechnout pokyny z 2J9-11. Necítím se však jak ten, kdo nezůstává v učení Kristově, spíš jak ten, kdo nezůstal v učení svědků.

Co dělat, když se rodinný příslušník najednou stane členem nějaké sekty?

Je to těžké. Chceme chránit ty, které milujeme. Pocítil bych strach z neznámého. Doporučuji naslouchat a porozumět danému člověku, zjistit jeho pohnutky. Najít si věrohodné informace o té náboženské společnosti. vést rozhovor v duchu lásky a naučit se respektovat názor a svědomí druhého. Rozhodně si k němu nenechat uzavřít cestu.

Jak se lze chránit před vstupem do sekty?

Mnohokrát nám něco chybí, jsme nenaplnění nebo jen zvědaví. Sekty a nejen ony nabízejí určité zázemí. Okruh lidí, nauky, názory, pocit bezpečí. Důležité však je, kde toto své naplnění hledáme.

Co je obecně nebezpečné na sektách?

Na sektách vidím jako nebezpečné to, že mohou manipulovat s lidmi. Nabízejí mnoho pozlátka a po čase si člověk ani neuvědomí, že ztrácí sebe, svou svobodnou vůli a nevládně vystoupit z davu ženoucího se určitým směrem. Záleží na cílech každého. Někomu to naopak vyhovuje.

A co je na svědcích Jehovových nebezpečné?

Začal bych tím, co na nich vidím dobrého. Díky svědkům Jehovovým byla u mě probuzena horlivost pro Boha, touha po poznání a odhalení takového pokladu, jakým je Bible. Lidé, kteří se stávají svědky Jehovými, mění svou osobnost na základě poznání. Úžasné je jejich nasazení a snaha kázat dobré poselství z Bible.

Teď k tomu negativnímu. Myslím, že organizační struktura omezuje svobodnou vůli jednotlivců ve vztahu ke Kristu a Bohu. Vedoucí sbor se stává mezičlánkem mezi Bohem a ostatními křesťany. Vedoucí sbor stanovuje mnohá nařízení a doporučení toho, co je správné a co není. Určuje, čemu věřit a čemu ne. Přináší to celosvětovou jednotu, je tam jistě snaha ochránit ostatní a pomáhat jim. Pokud začne někdo uvažovat jinak, čeká ho pokárání nebo i vyloučení.

Přijímání tohoto vedení je pohodlné. Mnohá rozhodnutí nemusí dělat člověk sám, nemusí pátrat po tom, co je to pravé. Na vedoucí sbor se dívá jako na nástroj, který používá Bůh. Pokud se někdo staví proti organizaci, vnímají to, jako by se stavěl proti samému Bohu. Je zde spíše strach před organizací než před Bohem.

Neustále zaznívají povzbuzení a pobídky ke kázání. Probouzí to pocit, že člověk nikdy nedělá dost, a to vede ke skličení. Podává se zpráva o stráveném čase ve službě a počtech kusů rozdané literatury. Mnozí jsou pak chváleni a hodnoceni podle čísel. A začíná se vytrácet láska.

Nejsou používána žádná nařízení. Zaznívají příliš vybídek o naléhavosti a blízkosti konce. O tom, jak správně využívat zbývající čas. Jsou chváleni ti, kteří dají přednost službě Bohu před studiem na vysoké škole. Jsou chváleni ti, kteří nepřijmou lepší zaměstnání na úkor volného času. Jsou chváleni ti, kteří zůstanou svobodní, aby nebyli rozptylováni. A nakonec strach z vyloučení. Nejhorší je, pokud přijde vyloučení. Dochází k rozdělení rodiny.

Kde jsi dnes duchovně zakotvil?

Naše rodina patří do ČCE. Život sboru je velmi odlišný od svědků Jehovových. Je zde něco velmi cenného. Cítím zde snahu pomáhat každému v jeho cestě k Bohu a respektování jeho svědomí. Vnitřně se již necítím jako ten, kdo se zodpovídá nějaké církvi, ale jako ten, kdo patří Kristu a Bohu.

Ptala se Romana Špačková

Litoměřická Diakonie oslavila dvacetiny

Nový rekord vytvořen

Byl parný jarní den a na Mírovém náměstí v Litoměřicích se děly nevidané věci. I když bylo opravdu hodně velké vedro, lidé nosili rukavice. Pletené, háčkované, tlusté, tenké, proužkované i puntíkaté, lyžařské, pracovní, gumové, kožené, palčáky i prstáky. Milovník rukavic by zajásal. My z Diakonie jsme také nad každou rukavicí jásali,

protože to byl další počinek do rukavicového hada. O rukavice se s námi podělilo celkem 133 lidí, přinesli 753 rukavic. Po svázání, sešití a smotávání z nich vyšel řetěz dlouhý 141,3 m. A tím s námi Litoměřičtí vytvořili rekord, který bude zapsán do *České knihy rekordů*.

Na náměstí nebyly 2. května k vidění jen rukavice, ale také tradiční pivo, limo a klobásy z restaurace Klobouk. K zakousnutí lákaly sladké koláčky napečené v sociálně terapeutických dílnách v Terezíně, osvěžující nápoje dodávala čajovna HÓRA, perníčky k nazdobení ve tvaru domečku připravili v domově pro matky s dětmi, hádat různá řemesla jsme mohli s agenturou podporovaného zaměstnávání, vybarvovat mandaly ve stánku Podpory bydlení, vyzkoušet modelování z hlíny ve stánku centra denních služeb, zakoupit již hotové keramické i textilní výrobky u stánku chráněné dílny a na stanovišti rodinného a komunitního centra si mohli tvořivci potisknout chňapky. K tomu všemu krásně hráli a zpívali žáci ze ZUŠ.

Když skončil program na náměstí, ruku v ruce – nebo spíš rukavici v rukavici – jsme se přesunuli po Máchových schodech k Labi a pokračovali v oslavách plavbou na lodi Porta Bohemica. Plavba byla moc příjemná, hráli nám k ní Veselí lidí a všichni spolupasažéři si mohli ověřit, že na vodě ani na suchu Diakonie nehodí nikoho přes palubu.

Děkujeme všem, kteří se podíleli na úspěšných oslavách dvacetiletého výročí litoměřické Diakonie, a také všem, kteří nás přišli na náměstí podpořit a symbolicky nám podali pomocnou ruku, tedy vlastně rukavici.

Vladimíra Tomášová, Diakonie Litoměřice

SeniorSTAR

Když zpívají dříve narození

Do netradiční pěvecké soutěže SeniorSTAR, kterou pořádala Diakonie ČCE – středisko ve Vsetíně, poslalo své dříve narozené reprezentanty hned třináct obcí a měst Zlínského kraje. Na 1. místo

odborná porota v čele s Janem Rokyťou umístila zástupce Dolní Bečvy pana Miroslava Porubu, cenu diváků za svůj pěvecký výkon získala paní Bohumila Špůrková z obce Zašová. Dubnové odpoledne

ve vsetínském Domě kultury znovu ukázalo, že ve zpěvu nehraje věk žádnou roli.

Soutěž SeniorSTAR je určena lidem starším šedesáti let, kteří rádi zpívají lidové písničky. Letos je doprovodila cimbálová muzika Vsacan. „Současná doba hledá, fandí a podporuje převážně mladé hvězdičky, naším cílem je přesunout hledáček i na ty věkem pokročilé, kteří si s mladými v ničem nezadají a přinášejí svou zkušenost, stabilitu, moudrost i pokoru,“ vysvětlil ideu pěvecké soutěže pro seniory ředitel vsetínského střediska Diakonie ČCE Dan Žárský.

Jeho slova potvrzuje i radní Zlínského kraje Taťána Nersesjanová: „Dnešní senioři jsou velice akční, jsou rádi v obraze a zároveň užiteční, což mi zapadá do koncepce projektu Rok aktivního stárnutí, který je vyhlášen pro letošek. Zlínský kraj tuto soutěž podporuje a dává příležitost

vítězům SeniorSTAR vystupovat při dalších příležitostech,“ dodává.

Soutěžící i návštěvníky pozdravil na dálku také Jiří Pavlica, primáš Hradištanu, významná osobnost lidové písně i české hudební scény. „Jsem mladý nebo starý podle toho, zda mám chuť být mladým nebo starým,“ stálo mimo jiné v jeho pozdravu soutěžícím i divákům.

Křišťálovou plaketu a diplom si spolu s věcnými dary nakonec odnesli tři nejlepší: Miroslav Poruba z Dolní Bečvy, Antonín Baran z Valašské Polanky a Stanislav Tomanec ze Vsetína. Vítězem diváckého hlasování se stala Bohumila Špürková ze Zašové. Akci, která se konala ve čtvrtek 19. dubna 2012, pořádala Diakonie ČCE – středisko Vsetín za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, Zlínského kraje a sponzorů, kteří se postarali o hodnotné věcné dary pro soutěžící.

Pavel Hanych

Smutná zpráva

S velkou lítostí, která zasáhla celou Diakonii, jsme přijali zprávu o úmrtí naší kolegyně Lenky Vaňkové, ředitelky střediska v Příboře. Odešla 20. května 2012 po krátké těžké nemoci ve věku 42 let. Myslíme v modlitbě zvláště na její nejbližší.

NGO Market 2012: Diakonie představila opuštěnou hůl a ukradenou kabelku

Diakonie ČCE opět nechyběla na letošním veletrhu neziskových organizací NGO Market.

V prostorách Národní technické knihovny v Praze se představilo na dvě stovky neziskových organizací.

Návštěvníci si mohli v diakonickém stánku vyzkoušet speciální počítač ovládaný očima, který je součástí poradenského centra Lifetool. Jeho snahou je zapojit lidi s postižením do běžného života pomocí tzv. asistivních technologií (tedy různých pomůcek, které odstraňují bariéry a usnadňují komunikaci s okolím).

V centru dění – v parteru knihovny – byla po celý den k vidění také instalace opuštěných seniorských předmětů (hůl, ukradená kabelka), které návštěvníkům položily otázku k zamyšlení: „Musí se ztratit, abychom si jich všimli?“ nebo „musí být okradeni, abychom si jich všimli?“ Instalace představuje další pokračování dlouhodobé sociální kampaně Otevřeno Seniorům. Jejím cílem je změnit pohled veřejnosti na seniory a ukázat, že stáří a stárnutí má svoji kvalitu a cenu. Více na www.otevrenoseniorum.cz.

Občanská poradna v Mostě pomáhá řešit problémy s dluhy

Občanská poradna mosteckého střediska Diakonie ČCE se připojila k celostátnímu projektu Dluhové poradenství. Jeho koordinátorem je Asociace občanských poraden a je určen pro občany, klienty poraden v ČR, kteří mají problémy s dluhy, i jako program pro prevenci.

„Už několik let vykazujeme velké množství klientů, kteří jsou předlužení a neschopní splácet své závazky. Pracujeme s nimi prakticky denně,“ říká vedoucí občanské poradny Markéta Strížová. Součástí projektu mají být bezplatné semináře pro odbornou i laickou veřejnost. Ten první již mostecká občanská poradna realizovala v Azylovém domě pro muže Most a byl zaměřen na to, jak dluhům předcházet.

ph

KATECHISMUS PRO RODIČE

Bible a kázání

Jak vyluzovat na Bibli Slovo Boží

Proč je vlastně v kostele kázání? Pro děti je to často ta nejnudnější a nejdelší část bohoslužeb. Jednou za čas, když se zrovna nekoná nedělní škola, musejí kázání přetrpět. Existuje nějaký věk, od kdy člověka začne kázání bavit? Dozvídají se při kázání lidé něco nového, co dosud nevěděli?

lidské literatury. Pracuje s představami poplatnými době svého vzniku, na mnoho otázek ani nemá jednotný názor. Přesto se odedávna lidé kolem Bible scházeli, aby z ní společně zaslechli hlas žitého Pána Boha. Zavřená a zastrčená do knihovny je Bible kniha jako kterákoli jiná. Otevřená

Nenašli by všechno podrobněji a rychleji na internetu?

Různá fakta a zajímavosti bychom jistě na internetu našli. Nenašli bychom na něm ale Boží slovo. A přesně o ně, o Boží slovo, v křesťanském kázání jde. Co je to Boží slovo? Někteří křesťané jsou zvyklí považovat za Boží slovo Bibli. Evangelíci jsou zde opatrní. Věří, že Bible nějak s Božím slovem souvisí, vědí ale dobře, že je také kusem

a předčítaná ve shromáždění věřících stává se Bible nástrojem, na který jeho interpret, kazatel, vyluzuje slovo Boží. Boží slovo je událost, kdy Pán Bůh promluví k lidem, kteří se za tím účelem sešli.

Tím virtuosem, který na Bibli vyluzuje slovo Boží, podobně jako hudebník kouzlí hudbu z notového záznamu, je kazatel. Jistě že ne každý koncert se vydaří, ne každé kázání je událostí, při níž jsou účastníci bohoslužeb chyceni za flígr, po-

hlazení či jinak proměnění Slovem Božím. Dosah Božího slova závisí také na jednotlivých účastnících bohoslužeb a principiálně závisí na Duchu svatém. Ten byl ale církvi darován a jednotlivým shromážděním zaslíben přesně pro případ, kdy se v Božím jménu shromáždí. Můžeme mít jistě pocit, že v našem sboru je to stále stejná písnička, na hony vzdálená Božímu promlouvání. Ale tento pocit nemůže popřít základní smysl křesťanského kázání, jímž je vyluzovat na Bibli pro konkrétní sbor slovo Boží.

V tomto úkolu spočívá všechna důstojnost a vážnost, ale také riziko kazatelského povolání. Pro tento úkol jsou kazatelé bez nadsázky následovníky a kolegy starozákonních proroků a novozákonních apoštolů. Shromážděným desíti až dvěma stovkám lidí kazatel vyřizuje Boží slovo. Během týdne kazatel otevřel Bibli a snažil se porozumět danému biblickému čtení. Když pak v neděli káže, vstupuje na válečné pole různých pojetí světa a smyslu lidského života. Proti mnoha jiným pojetím, která posluchačům i samotnému kazateli znějí v uších, má obhájit biblické pojetí toho, jak to na světě – před Boží tváří a mezi lidmi – chodí. Kázání stejně jako celé bohoslužby

i v malém hloučku lidí ztělesňují a vyhlašují Boží vládu nad světem. Jsou tak pokračováním uzdravující, ale také konfliktní mise Pána Ježíše. V kázání se tento boj svádí slovem. Kázání má překreslit rámec světa, v němž se posluchači pohybují, a to tak, aby lidem biblický rozvrh světa začal v jejich vlastních souřadnicích dávat smysl. Zde pak přichází ke slovu vlastní prorocká služba kazatelova. Jeho úkol totiž nekončí u výkladu biblického oddílu (exegeze). Patří k němu také to, že vezme vážně situaci, v níž se i se svým sborem nachází (pastorace). A zeptá se, co nám do této konkrétní situace Bible říká (meditace). Použije Bibli tak, aby životy, křížovatky a kříže účastníků vsadil do nového rámce evangelia, aby na nich posluchači našli nový smysl. Jinak řečeno, vyloudí na Bibli pro přítomné shromáždění slovo Boží.

A na závěr rada pro děti: Když se náhodou ocitnete na bohoslužbách bez nedělní školy, zkuste to vzít jako bojovku. Někde v kázání je pro vás schovaná zpráva. Zkuste ji najít. Ale kdyby se vám to náhodou nepovedlo, tak se nezlobte. Oni to dospělí někdy s tím skrýváním přeženou...

Petr Sláma

RECENZE

Nejmladší apoštolský list: Druhý list Petrův

Jiří Josef Otter

Během vikariátu se ve svém sboru smím setkávat s ThDr. Jiřím Josefem Otterem (1919). Bratr Otter je vynikající a inspirativní člověk, někdejší farář v Mariánských Lázních, který byl v padesátých letech mladičkým seniorem Západočeského seniorátu, později pedagogem teologické fakulty, také bývalým vězněm německého koncentračního tábora. Těší mě, že mám příležitost být v blízkosti někoho, pro nějž tak vysoký věk neznamená nejmenší problém. Tím spíše mě těší, že jsem v bratru Otterovi mohl nalézt teologa věnujícího se tematice, která i mě samého dávno přitahuje: zhodnocení opo-

měných spisů z druhé poloviny novozákonního kánonu. Jiří J. Otter vydal již dříve výklady *Listu Židům* a *Listu Judova*, studii o dopisech sedmi církvím ze Zjevení Janova i pojednání o tzv. haplogomenech v Novém zákoně. Nyní vychází krátký výklad *Druhého listu Petrova*.

Otter pozorně sleduje a interpretuje hlavní motivy pisatele epištoly: problém prodlévajícího konečného příchodu Páně (*parúsia*), ale zároveň pevnou víru a naději v jeho budoucí uskutečnění; stvořitelskou moc Boží, která dala vzniknout kosmu, ale zároveň „na konci času“ svobodně stvoří svět zcela nový, po opětovném přicho- ►

du Kristově, v postdějinné perspektivě; loajalitu k poselství apoštola Pavla, ale zároveň poukazy na nesnadnost a zneužitelnost Pavlova poselství; ostrou kritičnost vůči arogantním, samozvaným náboženským hlasatelům, falešným apoštolům bez posvěcení, plným pýchy, zavádějících teolo-

gických myšlenek i problematického vystupování, zároveň však výzvu ke svornosti a vzájemné křesťanské lásce. Také samo autorství epistol nepostrádá dvojznačnosti – vztah autora (či autorů?) k okruhu historického Petra, společníka Ježíšova, zůstává dosti obtížně uchopitelný. „Tímto druhým povzbuzujícím okružním listem pod

Petrovým jménem se vlastně jako by i uzavřelo apoštolské období prvotní církve,“ konstatuje Otter (s. 73). Dvojznačnosti a napětí pak odkaz Druhého Petrova listu přenechává času poapoštolskému, patristice a celé následující evropské křesťanské tradici.

Výklady odlehlejších epistol stejně jako výklad *Druhého listu Petrova* od Jiřího J. Ottera chápou především jako pozvání pro kazatele. Není na obvyklé kazatelské praxi zvěstovat na několika známých *loci* ze synoptických evangelií či proroka Izajáše přece jenom něco povážlivého? Nepatří k evangelické svobodě silnější důraz na labužnické „užívání kánonu“? Více radostně tuláckého putování do těch zákoutí biblického textu, která se nezdají být centrálními, ale my přesto věříme v jejich inspirovanost? Neobsahuje snad také Druhý list Petrův kazatelné pasáže lákavé pro bohoslužby? Po přečtení spisu Jiřího J. Ottera jsem o tom přesvědčen ještě zřetelněji než předtím.

Marek Feigl

OTTER, Jiří Josef: *Nejmladší apoštolský list*

– *Druhý list Petrův.*

Předmluvy Petr Pokorný a Milan Balabán.

Praha: Kalich 2012, 80 s., ISBN: 978-80-7017-162-2

UPOUTÁVKA

Martin Kepka – Radostné bezdomovectví krlička a jeho přátel

David Vávra, herec a architekt, o knize napsal: „*Radostné bezdomovectví krlička a jeho přátel* od Martina Kepky je skutečně přátelská kniha, kde čtivým a vřelým příběhem odehrávajícím se na smetišti u dálnice vstoupíte do lidského literárního odkazu minulosti. Nenásilně je vám přiblíženo Kristovo kázání na hoře nebo základy buddhismu. Současně je odhalena zvrácenost kultury přeplněného, avšak chorobného nákupního košíku. V situaci ztracence se umolousané bojácné kuře postupně stává sebevědomým českým malým princem.“

KEPKA, Martin. *Radostné bezdomovectví krlička a jeho přátel.* Praha: Kalich 2012. 72 s.

Nechat Bibli otevřenou

Nico ter Linden: Král na oslu

Nedávno jsem malým dětem na náboženství vyprávěla příběh o tom, jak Jákob oklamal svého otce. Dostal tak požehnání, které bylo určeno pro prvorozeného Ezaua. Moje vyprávění skončilo tím, že celá rodina zůstala rozhádaná, lidi k sobě otočení zády. O něco později jsem se ptala dětí, za co se budeme modlit. Jedna holčička řekla: „Za tu rodinu.“ Ptala jsem se: „Za jakou rodinu?“ „No za tu, o které jsi mluvila.“ A ukázala na postavičky znázorňující Jákoba, Ezaua, Izáka a Rebeku.

Pořád mi to nedocházelo. „Jako za co?“ „Aby to dobře dopadlo.“ Tak mě sedmiletá Magdalena dostala. Pro ni není biblický příběh uzavřený někde v minulosti, dávno v Bibli dokončený. Ještě teď se můžeme modlit za postavy, které se trápí...

Vzpomněla jsem si na tuhle příhodu, když jsem četla knihu Nica ter Lindena *Král na oslu*. V kapitole Cesta do Emauz autor píše: „Oba muži z Emauz tyto příběhy (tj. o Mojžíšovi, Eliášovi, Josefovi, Danielovi...) slyšeli už mnohokrát a znali je nazpaměť. Přesto ta stará vyprávění v jejich očích nikdy neožila. Bible pro ně vlastně byla uzavřená kapitola. Ale když Bibli otvíralo vyprávění onoho třetího muže, začalo to otevírat oči i jim.“ (s. 22)

Knih je rozhovorem Matouše s Lukášem. Dvou mužů, kteří chodili s Ježíšem a teď po velikonocích vzpomínají. Své vzpomínání zapisují. Můžeme nahlížet, jak se rodí víra. A jak v rozhovoru s přítelem, se světem, se situací vzniká evangelium. Jistě, Bible nepadla z nebe (tak se mimochodem jmenuje jedna kniha o vzniku Bible).

Před očima nám ožívají postavy, jsou malované příběhy, otevírá se scéna, do které můžeme vstoupit. Pojďte, ten příběh je pro vás, vy v něm hrajete taky. Posadte se ke stolu, přijměte nabízený chleba ulomený z kulatého bochníku...

„Víš, co mě napadlo?“ řekl Matouš. „Není chléb bez obilí. Ale obilí se musí nejdřív zasít. Zaseté zrno zapadne do země – země se nad ním zavře. Vlastně zemře. Ale Bůh z něj vytvoří něco nového: krásný klas. Ten klas jako by vstal z mrtvých.“

Mlčky jedli dál.

„Myslíš teď taky na Ježíše?“ zeptal se po chvíli Lukáš.

„Ano, myslím. Že by on – stejně jako ten klas – vstal...? Anebo si teď něco nalhávám?“

...Noc skončila a už se rozednívalo. V Emauzích začal nový den.

„Možná ti to bude připadat zvláštní,“ řekl Lukáš Matoušovi, „ale když jsi včera lámal a rozdělával chléb, vypadalo to, jako bychom už nebyli jen my dva, ale tři. Jako by s námi byl zase i Ježíš.“ (s.17-18)

Nestalo se nám to někdy taky? Jako by u večere Páně byl s námi i Ježíš? Jako by na nás na-

jednou promluvil při modlitbě nebo v písni? Jako bychom ho zahlédli v tváři člověka? Pane Bože, chtěli bychom zachytit vzpomínku, popsat víru, udržet naději! Proto někdo napíše příběh, jiný jde a rozdává úsměv.

Ten uzdravený člověk, kterého museli k Ježíšovi spustit střechou, „vstal, vzal matraci a odešel ven. Mohl jít dál. Přišel střechou a odešel dveřmi. Venku objal své přátele“. (s. 157) ▶

Holandský farář Nico ter Linden v předmluvě knihy vzpomíná, jak v dětství za 2. světové války chtěl pořád znovu poslouchat vyprávění o tom, jak Pán Ježíš chodil po vodě. Ten příběh ho ujišťoval, že rakety, které létají blízko jejich domu, mu neublíží.

Chodil Ježíš po vodě doopravdy? Jako kluka ho ta otázka nikdy nenapadla. Ale teď to děti

napadne. Byla by škoda, kdyby naše cesta k víře ztroskotala na tom, že nemůžeme věřit, že se věc odehrála „doopravdy“. Doslova.

Autor svou knihou může pomoci otevřít dveře, které se nám zavřely. Dveře Bible.

Lenka Ridzoňová

LINDEN, Nico ter. Král na oslu. Benešov:
EMAN 2011. 240 s. ISBN 978-80-86211-76-3

POSLEDNÍ SLOVO

Co s námi na konci nakonec bude?

Do redakce nám došel kratší dopis a jeho původce by rád, abychom jej v Českém bratru otiskli. My to udělat nechceme. A já abych teď k tomu něco napsala.

Pisatelí jde o blížící se konec naší civilizace, předpověděný mayským kalendářem. A navíc o to, že se Mayové o kousek spletli, ten převratný den bude podle astrologických zjištění našeho autora asi o měsíc později.

Tento pán bere apokalyptickou zprávu vážně a chce, aby ji brali vážně i další křesťané a zamysleli se nad svým životem; v ten den přijde Pán Ježíš a zanikne Satan a pro nás pro všechny to přirozené bude mít naprosto zásadní důsledek.

Že se Ježíš Kristus mezi nás vrátí, tomu věříme. Kdy to bude, neví nikdo, tak nám to přeče Ježíš v evangeliu vzkazuje. To je pro mě důvěryhodnější vzkaz, než je ten v mayském kalendáři. Bdělí být máme, i k tomu nás Ježíš přeče napomíná. Ale kdy to bude? Právě proto, že nevíme, „zda večer či o půlnoci, nebo za kuropení, nebo ráno“, máme se chovat pořád tak, jako kdyby konec už nastat měl! Tomu věříme, s tím bychom měli být svým chováním v souladu. Jestli jsme?

Bereme-li biblickou zvěst vážně, neměl by nás nějaký kalendář rozhodit. Nic nového vlastně neříká. A ten časový údaj? Může to nastat přeče kdykoliv, proč ne třeba v prosinci 2012 či v lednu 2013? Kolik předpovědi totálního konce už bylo? Jistě, jednou se něco opravdu stane, a proč by to nemohlo být na konci tohoto roku? Mohlo; stejně jako uprostřed dalšího nebo dnes večer. Co z toho mám vyvodit? Jaká by byla praxe, jak bychom

změnili své jednání, kdybychom se dozvěděli, že „konec“ bude za čtrnáct dnů? Jak se budu chovat, budu-li vědět, že za týden?

Jedno je jisté: Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějeme (podle Mt 24,44). Nespekulujme nad tím, jak to bude vypadat. Snad bychom se na to mohli s bázní a chvěním i těšit.

Jana Plíšková

Město Lysá nad Labem
a
Famí sbor Českobratrské církve evangelické
pořádají u příležitosti státního svátku
slavnost k památce

MISTRA JANA HUSA

Jiří Havelka
starosta města

František Šmahel
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Čava
jazzfolková skupina

Položení kytky u Husovy busty

pátek 6. 7. 2012 od 18 hodin
ve dvoraně Evangelického sboru
na nám. Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem

Kazatel z Betléma

podle knížky *Taková dlouhá cesta*
kreslí Kristian Malina

Když zemřel Jan Měšč z Kroměříže, nabídl ho na pozemek někdo, kdo by mohl jeho kázání nahradit...

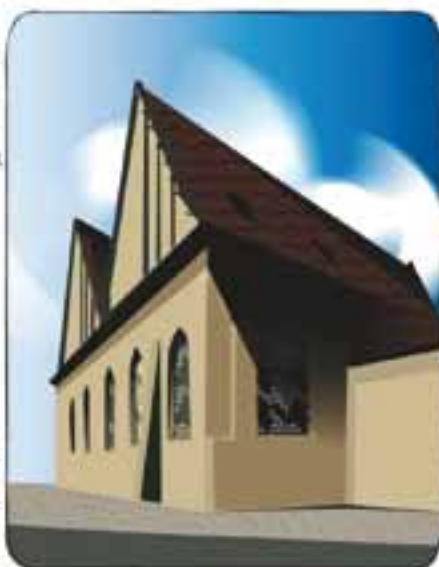

Kilš začal stavbu kaple zvané Betlém...

A kdyby se někdo našel, stejně nebylo chléma, kde by mohli kázat česky. Bohatý pražský obchodník jménem Kilš patřil k těm, kdo kázání opravdu používali. Proto se rozhodl, že zakoupí pozemek a vystaví chrám.

Získal stavební povolení a započal stavbu kaple zvané Betlém, což se vykládá, jako: Dům chléba. V tomto chrámu by se měl lid sytit chlebem svatého kázání.

Na staveništi brzy vrostla výstavná budova, uvnitř však byla prázdná, bez lavic. To aby se tam vešlo více věřících. Do Betléma přicházeli lidé z blízkého i dalekého okolí, aby si vyslechli kázání Jana Husa, mistra Karlova učení.

Papež třeba dá odpustění mistru, obyčejnému člověku však nikoliv...

Mistr Jan si všechny získal svou opravdovostí a schopností vysvětlit i nejtěžší místa Písma i prostému člověku. Na jeho kázání chodila i královna Žofie, manželka Václava. Hus se nevyhýbal sčehavým námětům, mluvil o pyšných boháčích, nechtěl se poměrovat život církevních hodnostářů způsobem Kristovým. V kapli stál i nenápadný mužik, který si zapisoval Husova slova na tabulku. Sbíral důkazy pro ty, kterým se nelíbila slova kateřele církevních zločků.

Když pak do Prahy přijeli do Prahy prodáváci odpustků, Husovo postavení se ještě zhoršilo.

Jeden z papežů, Jan, toho jména už dvacátý třetí, se pustil do války s nespolupráčným králem. Na válku mu však chyběly peníze, a tak vyzval všechny křesťany, aby mu pomohli. Těm, kdo mu pomohou v jeho svatém boji, sliboval nebeskou blaženost. Byl to poctivý muž, nedobře pověstí námořního piráta. Proslýchalo se o něm, že svého předchůdce nechal otrávit a do úřadu se dostal násilím.

Ve třech pražských kostelích, na Pražském hradě, na Vyšehradě a před Týnem, stály těžké truhlice, do kterých padaly grošky za odpustky.

Nelili se i tací, kteří dávali svou neřibost nad odpustky najevo. Městská stráž odvedla do latěvy tři mladky, kteří tvrdili, že Kristus zakázal, aby na jeho obranu použili meče, proč tedy papež vybírá peníze, aby zabíjeli druhé křesťany?

Pokračování příště.

UPOUTÁVKA

Farní sbor ve Škvorci a jeho kazatelská stanice Újezd nad Lesy

Během prázdnin se nově konají bohoslužby bez přerušení, v evangelickém kalendáři je to ještě uvedeno jinak. Tedy během července a srpna budou bohoslužby ve škvoreckém kostele jako obvykle, druhou a čtvrtou neděli v měsíci v 9.30 a v Újezdě v budově městského muzea třetí sobotu v měsíci v 16.30. Na tyto bohoslužby vás srdečně zveme, v obou případech můžete ve svém programu připojit výlet, podmínky k tomu jsou mimořádně vhodné.

Nabídka rekreace na chalupě v Moravci u Pelhřimova

Jedna místnost (20m² – 3 lůžka) s vlastní kuchyňkou a koupelnou + společenská místnost (40m² – 2 lůžka) s kuchyňským koutem a vlastní koupelnou. Uzavřený dvorek, zahrada, blízko do lesa. V obci je živý evan-

gelický sbor, možnost houbaření, koupání, tenisu, cyklovýletů, nákupu i stravování.

Více na: www.obecmoravec@cz, eva.zadrazilova@tiscali.cz, 728 227 404.

Farní sbory ČCE v Černošíně a ve Stříbře

v Západočeském seniorátu, hledají společně kazatele/kazatelku. K dispozici služební byt a automobil. Nástup možný ihned. Kontakty: Marie Janovcová (Černošín) tel. 728 419 625, e-mail: cernosin@evangnet.cz, Jan Pospíšil (Stříbro) tel. 604 119 223, e-mail: stribro@evangnet.cz.

Farní sbor ČCE v Liberci nabízí k rekreaci

hostinský byt 1+1 se vším příslušenstvím. Nachází se v Masarykově ulici č. 22 v klidné čtvrti blízko středu města. Cena za nocleh pro jednu osobu činí 250 Kč, dvě osoby 400 Kč, tři osoby 600 Kč, děti (3–15 let) 100 Kč za noc. Kapacita bytu je až 5 osob.

Více informací poskytne farář Filip Susa, tel. 603 916 856, 482 713 044.

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

Chystáme:

Co my jako křesťané můžeme nabídnout k tématu...

Afrika – země protikladů

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych, Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula, Tomáš Pavelka, Jana Plíšková, Lenka Řidzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

foto: archiv

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka červencového čísla je 17. 6. 2012. Vyhrazujeme si právo nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel.: 222 316 306,
e-mail: szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz, sekce Publikace,
časopis Český bratr

www.ceskybratr.cz